

Financieel verslag 2017

Inhoud

Jaarverslag

- Bestuursverslag 4
- 'In Control'-verklaring 14

Jaarrekening

- Kerncijfers 15
- Balans per 31 december 2017 16
- Winst- en verliesrekening over 2017 18
- Kasstroomoverzicht over 2017 19
- Toelichting behorende tot de jaarrekening 2017 21
- Toelichting op de balans per 31 december 2017 27
- Toelichting op de winst- en verliesrekening over 2017 37

Overige gegevens

- Controleverklaring van de onafhankelijke accountant 46

Bijlagen

- Vaste aansluitingen 49
- Aantal afsluitingen per gemeente 50
- Aandeelhouders 51
- Productiegegevens pompstations en ingekocht water 52
- Cijfers HRM 53
- Corporate Governance 55
- Verslag van de Raad van Commissarissen en zijn commissies 56

Aan de Raad van Commissarissen

Hierbij bieden we u de jaarrekening 2017 ter goedkeuring aan.
Tevens treft u het jaarverslag 2017 aan.

Maastricht, 20 juni 2018

Mevrouw H. Doedel, directeur

Aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders

Hierbij leggen wij u de door onze Raad goedgekeurde jaarrekening 2017 ter vaststelling voor.
De jaarrekening bestaat uit: de balans per 31 december 2017, de winst- en verliesrekening over 2017, het kasstroomoverzicht over 2017, de toelichting op de balans per 31 december 2017 en de toelichting op de winst- en verliesrekening over 2017.

Deze goedgekeurde jaarrekening is door de directeur en de Raad van Commissarissen ondertekend.
De jaarrekening is gecontroleerd door Deloitte Accountants B.V. De verklaring van Deloitte is opgenomen op pagina 46.

Conform art. 40 van de statuten van WML wordt het bedrag dat in de goedgekeurde winst- en verliesrekening als winst wordt aangewezen bij voorkeur aangewend tot versterking van het bedrijf en verwezenlijking van het doel van de vennootschap. In aansluiting hierop stellen wij voor het positieve resultaat ad € 8.444.000 ten gunste van de algemene reserve te brengen.

Wij adviseren u de vereiste vaststelling aan de jaarrekening 2017 te hechten en verzoeken u om over het jaar 2017 decharge te verlenen aan de directeur voor haar bestuur en aan de leden van onze Raad voor het toezicht.

Maastricht, 20 juni 2018

Namens de Raad van Commissarissen
De heer ing. K. Bonnema, voorzitter
Mevrouw dr. T.P. Dassen-Housen, secretaris

Bestuursverslag

Algemene informatie

De kerntaak van WML is het duurzaam en doelmatig leveren van leidingwater aan inwoners, bedrijven en (overheids)instellingen in Limburg. Drinkwater van uitstekende kwaliteit, 24 uur per dag en met de juiste druk. WML stelt de openbare watervoorziening veilig, beschermt bronnen en stimuleert duurzaam gebruik van water.

WML, statutair gevestigd in Maastricht, is een naamloze vennootschap waarvan de aandelen in het bezit zijn van de Limburgse gemeenten en de Provincie Limburg. De grootste aandeelhouder betreft de Provincie Limburg met 21,8% aandelenbezit. De overige aandelen zijn naar inwoneraantal verdeeld over de 33 gemeenten in Limburg.

Tarieven

Het streven van WML is en blijft om voor de komende jaren én daarna een acceptabele en consistente tariefstructuur te bewerkstelligen, gebaseerd op een gezonde financiële huishouding met beheersbare kapitaallasten.

Door efficiency verbeteringen, lagere rentelasten en een gunstige bijstelling van de eerder voorziene afzetting, heeft WML in 2017 wederom een volledige inflatiekorting op de autonome tarieven voor de gebonden klant kunnen doorvoeren. Per saldo is de jaarlijkse waternota van een gemiddeld Limburgs huishouden (met een gebruik van 105 m³ per jaar) nagenoeg onveranderd t.o.v. 2016. Zie onderstaande tabel 1 voor een nadere specificatie:

Alle bedragen in €	2017	2016
Drinkwaterlevering	70,05	70,05
Aansluitpunt	83,23	83,23
Bijdrage openbare blusvoorziening	3,45	3,45
Subtotaal autonoom WML	156,73	156,73
Subtotaal autonoom WML/m ³	1,49	1,49
Belastingen	37,32	37,17
Bijdrage wettelijke taak		
Controle & Inspectie	1,85	1,85
Totaal exclusief BTW	195,90	195,75
BTW 6%	11,75	11,75
Totaal factuurbedrag	207,65	207,50

Tabel 1.
Jaarlijkse waternota gemiddeld Limburgs huishouden 2016 en 2017 (105 m³)

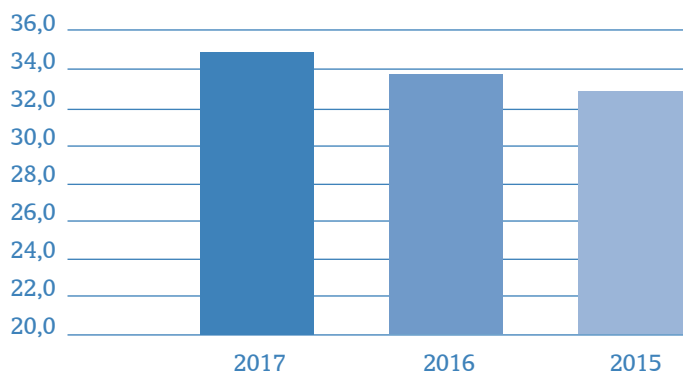
Resultaat

Het resultaat in 2017 bedraagt + € 8,4 miljoen. In 2016 bedroeg het resultaat + € 6,2 miljoen. Het hogere resultaat wordt vooral veroorzaakt door een hogere drinkwateromzet als gevolg van de relatief warme en droge zomerperiode en door een daling van zowel de operationele kosten als de rentelasten. Het positieve resultaat van € 8,4 miljoen draagt, conform de voorziene meerjarenkoers, bij aan het realiseren van een gezonde financiële huishouding met beheersbare kapitaallasten.

Solvabiliteit en Current ratio

De solvabiliteit geeft de verhouding weer tussen het eigen vermogen en het totale vermogen. In 2017 komt de solvabiliteit van WML uit op 35,0%. Dit is een stijging van 1,4% ten opzichte van 2016. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt doordat het eigen vermogen in 2017, als gevolg van het positieve resultaat, is toegenomen.

Solvabiliteit in %

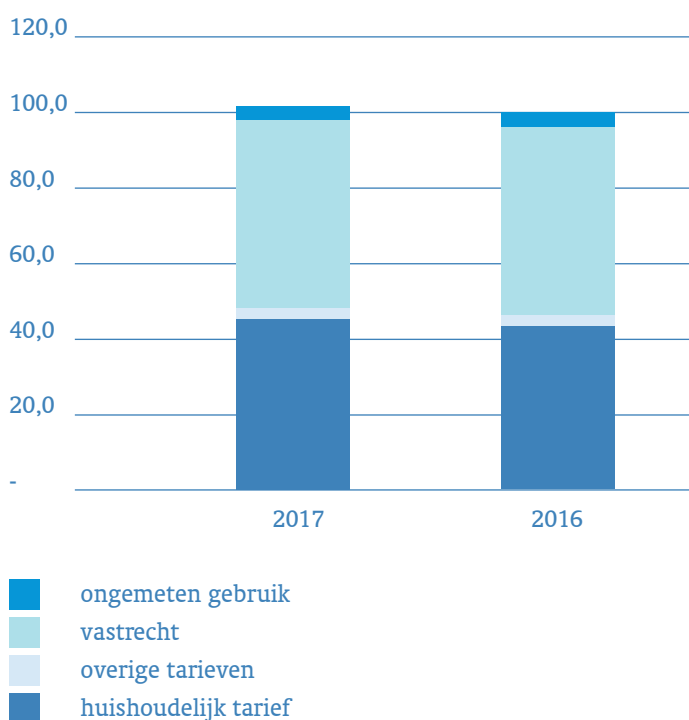
Grafiek 1.
Ontwikkeling solvabiliteit over de periode 2015 - 2017

De current ratio geeft de verhouding weer tussen de activa die op korte termijn in geld omgezet kunnen worden en de verplichtingen die op korte termijn moeten worden voldaan. In 2017 komt de current ratio uit op 9,5%. Dit is een daling van 4,6% ten opzichte van 2016. Deze daling wordt vooral veroorzaakt door een toename in de kortlopende schulden.

Opbrengsten

De totale bedrijfsopbrengsten in 2017 bedragen € 110,8 miljoen en zijn gelijk aan de totale opbrengsten 2016 (€ 110,8 miljoen). De totale bedrijfsopbrengsten vallen uiteen in netto drinkwateromzet, geactiveerde productie eigen bedrijf (interne uren) en overige bedrijfsopbrengsten. De netto drinkwateromzet is in onderstaande grafiek weergegeven en vervolgens nader toegelicht.

Netto drinkwateromzet 2017-2016 (in miljoen €)

Grafiek 2.

De netto drinkwateromzet van 2017 en 2016 met elkaar vergeleken

Netto drinkwateromzet

De totale netto drinkwateromzet 2017 bedraagt ruim € 101,7 miljoen en is € 1,6 miljoen gestegen in vergelijking met 2016.

De omzet uit drinkwaterlevering (huishoudelijk tarief en overige tarieven) is in 2017 ten opzichte van 2016 gestegen met € 1,0 miljoen. Het variabel tarief is in vergelijking met 2016 niet gewijzigd (met uitzondering van belastingen), maar de waterafzet is in 2017 wel toegenomen met 761.212 m³. Verder is in 2017 het percentage Niet in rekening gebracht gebruik (NIRG) gedaald door een aanvullende positieve correctie van afgerond € 0,1 miljoen. In 2016 betrof dit nog een negatieve correctie van € 0,4 miljoen.

De vastrechttopbrengsten zijn in 2017 gestegen met € 0,5 miljoen. De voornaamste reden voor deze stijging is een groei van

het aantal aansluitingen (+ 1.588) en de tariefcorrectie betreffende de Qn2,5 aansluitingen. Dit tarief is in 2017 gecorrigeerd als gevolg van de wettelijke eis om kostendekkende tarieven te hanteren. De omzet uit ongemeten gebruik (bijvoorbeeld brandkranen) is in 2017 in lijn met 2016 (€ 3,9 miljoen).

Geactiveerde productie eigen bedrijf (interne uren)

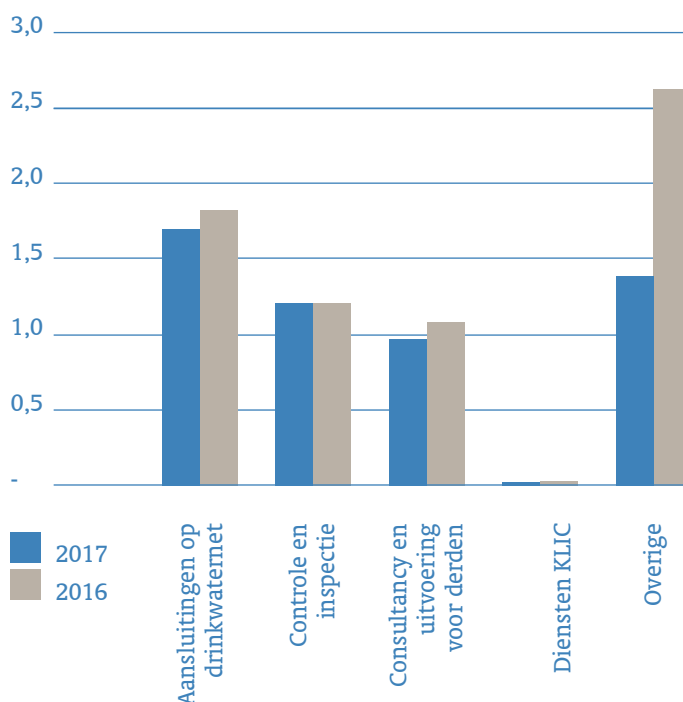
De interne uren die in 2017 besteed zijn aan investeringsprojecten zijn met afgerond € 3,8 miljoen in lijn met 2016 (€ 3,8 miljoen).

Overige bedrijfsopbrengsten

De overige bedrijfsopbrengsten dalen in 2017 ten opzichte van 2016 met € 1,6 miljoen naar € 5,2 miljoen.

Dit wordt vooral verklaard door een daling van € 0,9 miljoen als gevolg van lagere opbrengsten uit de verkoop van aansluitmaterialen. Door een wijziging van het logistieke proces worden materialen in 2017 niet meer via WML aan de aannemers geleverd, maar vindt directe bestelling door en levering aan de aannemers plaats. Dit heeft ook een kostenverlagend effect. De kosten voor materialen dalen navenant. Tevens zijn de opbrengsten uit de verkoop van activa in vergelijking met 2016 € 0,4 miljoen lager. Daarnaast zijn de opbrengsten in 2017 uit de aansluitingen op drinkwaternet (€ 0,1 miljoen) en uit adviesdiensten en uitvoering voor derden (€ 0,2 miljoen) lager uitgevallen.

Overige bedrijfsopbrengsten 2017-2016 (in miljoen €)

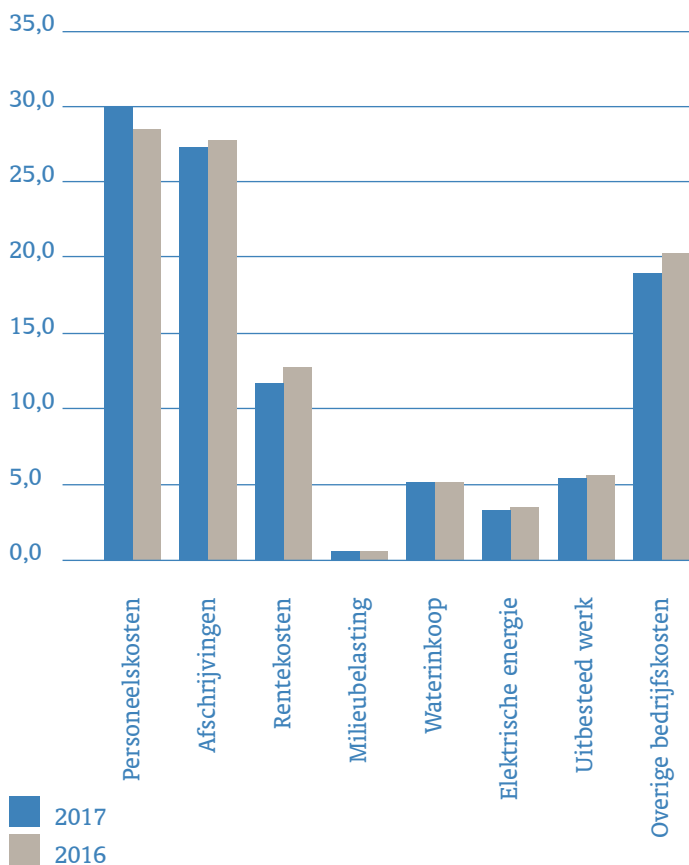
Grafiek 3.

Overige bedrijfsopbrengsten van 2017 en 2016 met elkaar vergeleken

Kosten

De som der bedrijfslasten plus de rentelasten en soortgelijke kosten (€ 102,4 miljoen) dalen met € 2,2 miljoen ten opzichte van boekjaar 2016.

Kosten 2017-2016 (in miljoen €)

Grafiek 4.

De totale kosten van 2017 vergeleken met 2016

De totale personeelskosten (inclusief sociale lasten en pensioenlasten) bedragen in 2017 afgerond € 30,0 miljoen, dit is een stijging van € 1,3 miljoen ten opzichte van 2016. Een dotatie van € 1,0 miljoen aan de voorziening voor verlof en hogere pensioenlasten zijn de voornaamste oorzaak voor de stijging.

De afschrijvingen in 2017 zijn afgerond € 0,6 miljoen lager in vergelijking met 2016. In 2016 heeft een extra afschrijving van € 1,2 miljoen ten gevolge van het buiten bedrijf stellen van pompstation Herten plaatsgevonden. Daarnaast zijn de afschrijvingskosten met betrekking tot het saneren van hoofd- en aansluitleidingen (€ 0,3 miljoen) en software (€ 250k) in 2017 toegenomen.

De rentelasten dalen ten opzichte van verslagjaar 2016 met € 1,1 miljoen. De gemiddelde rentevoet van de lening porte-

feuille in 2017 bedraagt 3,64%, dit is 0,2% lager dan in 2016. Dit is het gevolg van een actief herfinancieringsbeleid.

Zowel de afgedragen provinciale belasting (milieubelasting) (€ 0,8 miljoen) als de kosten gerelateerd aan de waterinkoop (€ 5,1 miljoen) zijn in 2017 gelijk gebleven.

De energiekosten zijn in 2017 afgerond € 3,0 miljoen, dit is een daling van € 0,2 miljoen ten opzichte van 2016. Deze daling is het gevolg van lagere energietarieven. WML voert een actief beleid om voor meerdere jaren vooruit de energietarieven zeker te stellen.

Het uitbesteed werk bedraagt in 2017 afgerond € 5,7 miljoen en is € 0,1 miljoen lager dan 2016. Deze daling kan volledig toegevoegd worden aan lagere kosten voor overige aannemers.

De som van de overige bedrijfslasten is in 2017 afgerond € 18,7 miljoen en is hiermee € 1,7 miljoen lager dan 2016 (€ 20,4 miljoen). De daling betreft:

- Door een wijziging van het logistieke proces worden materialen in 2017 niet meer via WML aan de aannemers geleverd, maar vindt directe bestelling door en levering aan de aannemers plaats. Dit leidt tot lagere kosten op de kostensoort aansluitmaterialen (€ 0,9 miljoen);
- Een daling van de inhuur- en advieskosten (€ 0,7 miljoen);
- Lagere kosten voor onderhoudsabonnementen (€ 0,1 miljoen).

Investeringen

Het investeringsniveau in de materiële vaste activa in 2017 bedraagt afgerond € 33,8 miljoen; een afname van € 1,7 miljoen ten opzichte van 2016. De investeringen in machines en installaties zijn in 2017, in vergelijking met 2016, afgenomen met € 3,1 miljoen. De investeringen in hoofd- en aansluitleidingen zijn in 2017 in lijn met 2016 (€ 5,3 miljoen). Alhoewel in 2017 in vergelijking met het voorgaande boekjaar 3,7 km minder hoofdleiding is gesaneerd, heeft dit tegen hogere tarieven (hogere marktprijzen) plaatsgevonden, waardoor de totale investeringssom in 2017 in vergelijking met 2016 ongewijzigd is. De investeringen in andere vaste bedrijfsmiddelen zijn afgenomen met € 0,5 miljoen en de zogenoemde onderhanden werk positie is in 2017 als gevolg van een aantal relatief grote infrastructurele werken (bijvoorbeeld Transportleiding Ring Parkstad) toegenomen met € 1,8 miljoen.

De verwachting is dat het investeringsvolume de komende jaren zal toenemen naar € 40 miljoen. Een belangrijke oorzaak van deze stijging is de verwachte verdere toename van het saneringsvolume van het leidingnet.

Financiering

WML heeft in 2017 voor € 25 miljoen afgelost op bestaande leningen. Hiervoor heeft WML in 2017 verschillende kasgeldleningen aangetrokken.

In 2017 zijn diverse contacten met mogelijke partijen voor herfinancieringen onderhouden om de beschikbaarheid van financieringen en spreiding in de toekomst te kunnen vergroten.

Ultimo 2017 bedraagt de totale vreemd vermogenspositie afgerond € 374,7 miljoen, dit is 64,6% van het totale balansvermogen. Van het totale vreemd vermogen is 34% kortlopend en 66% langlopend gefinancierd. Dit wijkt af ten opzichte van 2016 doordat de totale financieringsbehoefte van 2017 geheel is opgevangen met kasgeldleningen. Begin 2018 zijn deze kasgeldleningen omgezet in langlopende leningen. Het gemiddelde rentepercentage van uitstaande leningen is gedaald van 3,84% in 2016 naar 3,64% in 2017.

De ontwikkeling van de financieringsbehoefte voor de komende jaren wordt voortdurend gemonitord. Het streven van WML is om een zo vlak mogelijk herfinancieringspatroon in de toekomst te realiseren. Jaarlijks wordt een treasury jaarplan opgesteld waarin vooruit gekeken wordt naar de zekere en onzekere financieringsbehoefte en de hiermee samenhangende risico's betreffende de financierbaarheid en rente.

De ontwikkeling van de rente op de kapitaalmarkt is en blijft voorlopig onvoorspelbaar. WML zal de ontwikkelingen op de kapitaalmarkt nauwlettend blijven volgen.

Kasstroom 2017

De netto kasstroom is als volgt opgebouwd:

Kasstroom uit operationele activiteiten:	€ 35,9 miljoen
Kasstroom uit investeringsactiviteiten:	- € 33,3 miljoen
Kasstroom uit financieringsactiviteiten:	- € 2,6 miljoen
Netto kasstroom:	€ 0,0 miljoen

WML heeft in 2017 een positieve kasstroom gerealiseerd van € 2,6 miljoen uit operationele en investeringsactiviteiten. De kasstroom uit operationele activiteiten bedroeg € 35,9 miljoen. Dit is het resultaat uit gewone bedrijfsvoering gecorrigeerd met het totaal aan afschrijvingen en mutaties in werkkapitaal. De investeringen in materiële vaste activa leiden vervolgens tot een negatieve kasstroom uit investeringsactiviteiten van € 33,3 miljoen (na aftrek van de opbrengsten uit desinvesteringen). De negatieve kasstroom uit financieringsactiviteiten van € 2,6 miljoen wordt veroorzaakt door het feit dat in 2017 geen nieuwe langlopende leningen zijn afgesloten en het totaal aan

aflossingen op langlopende schulden groter is dan het volume aan opgenomen kasgeldleningen en mutaties rekening courant. Door de negatieve kasstroom uit financieringsactiviteiten komt de totale netto kasstroom uit op € 0,0 miljoen.

Resultaat deelneming

Het resultaat deelneming is in 2017 met een realisatie van € 69k lager dan in 2016 (€ 100k). Dit resultaat kan volledig worden verklaard door een lager resultaat uit de deelneming Evilim als gevolg van hogere bedrijfslasten.

Financiële instrumenten

WML maakt in haar reguliere bedrijfsvoering in beperkte mate gebruik van financiële instrumenten. De financiële instrumenten betreffen interest afdekkingsinstrumenten die worden ingezet om renterisico's te beheersen. Deze financiële instrumenten worden door WML volgens de kostprijs-hedge accounting methode verwerkt. WML handelt niet in financiële instrumenten. In het treasury beleid heeft WML procedures en gedragslijnen vastgelegd ten behoeve van het gebruik van financiële instrumenten. Buiten deze rente afdekkingsinstrumenten maakt WML voornamelijk gebruik van de traditionele bancaire financieringsinstrumenten (leningen).

WML kent een aantal financiële risico's die voortvloeien uit haar normale bedrijfsuitoefening. Het beleid van WML is erop gericht de negatieve gevolgen van onvoorziene omstandigheden uit de financiële risico's te mitigeren. De volgende risico's onderkennen we:

Kredietrisico (debiteurenrisico)

Debiteurenrisico is het risico dat een debiteur een vordering niet zal voldoen. De meeste vorderingen zijn van beperkte omvang en verdeeld over een zeer groot aantal debiteuren. WML ziet hier geen concentratie van risico's. Maatregelen die worden toegepast om het debiteurenrisico te beperken zijn: een actief incassobeleid, het gebruik van kredietlimieten voor zakelijke partijen en de inzet van gedifferentieerde incassomethoden en het toepassen van een afsluitbeleid.

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat wordt gelopen bij waardeveranderingen in financiële instrumenten of een transactierisico als gevolg van inkopen in buitenlandse valuta's. WML loopt geen significante valutarisico's. WML heeft overigens geen translatierisico¹.

¹ Translatierisico is een verandering van de intrinsieke waarde van bezittingen, bijvoorbeeld door een herwaardering in een vreemde valuta.

Prijrisico

Het marktprijrisico op de inkoop wordt in de eerste plaats beperkt door langdurige contracten voor de strategische artikelen. WML gebruikt hiervoor geen afgeleide financiële instrumenten ('derivaten'). Marktprijrisico's worden, indien mogelijk en economisch gerechtvaardigd, gemitigeerd. Voor relatief omvangrijke kostenposten zoals de inkoop van energie heeft WML meerjarige contracten afgesloten, waarbij de omvang van tussentijdse prijsstijgingen, middels het deels vastklikken van de prijzen, wordt beperkt (WML heeft niet de mogelijkheid noch de intentie om energie tegen de vastgezette prijzen door te verkopen aan derden en derhalve is er geen sprake van een afgeleid financieel instrument). Alle verkopen geschieden op basis van vaste prijzen die deels afhankelijk zijn van het watergebruik van de klanten. Het gemiddeld jaargebruik van klanten is niet zodanig volatiel dat de inzet van afgeleide financiële instrumenten noodzakelijk wordt geacht.

Liquiditeitsrisico

WML is een kapitaalintensief bedrijf. Het financieringsbeleid is gericht op het ontwikkelen en onderhouden van een optimale financieringsstructuur, rekening houdend met de huidige activa-basis en het investeringsprogramma. Uitgangspunten zijn toegang tot de kapitaalmarkt en flexibiliteit tegen acceptabele financieringskosten.

Om te voorkomen dat WML niet in staat is te voldoen aan haar financiële verplichtingen wordt groot belang gehecht aan het beheersen van de risico's met betrekking tot de toegang tot de kapitaalmarkt. Daarnaast wordt de liquiditeitsbehoefte gepland op basis van lange, middellange en korte termijn kasstroomprognoses en wordt een onderscheid gemaakt tussen zekere en onzekere behoefte. Deze kasstroomprognoses omvatten onder meer operationele kasstromen, investeringskasstromen, te betalen interest en aflossing van schulden. De wijze waarop de financieringsinstrumenten worden beheerd is vastgelegd in een Treasury Statuut dat is vastgesteld door de Raad van Commissarissen. Bij het opnemen van gelden is het tegenpartijrisico zeer beperkt. Ten aanzien van het uitzetten van gelden is het algemeen uitgangspunt dat er geen uitzettingen plaatsvinden. Indien er toch sprake is van een uitzetting dan wordt rekening gehouden met de beoordelingscriteria zoals deze in het Treasury Statuut zijn geformuleerd. Op grond hiervan moeten financiële instellingen vallen onder de werking van de Wet Financieel Toezicht (WFT) en een internationale creditrating hebben bij minimaal twee van de volgende drie rating agencies: Moody's, Standard & Poor's en Fitch. Voor het uitzetten van liquide middelen langer dan 1 jaar is een rating vereist die overeenkomt met een minimale kredietwaardigheid van AA.

Renterisico

Renterisico is het risico dat wordt gelopen bij waardeveranderingen in financiële instrumenten als gevolg van een renteverandering in de markt. Het renterisico wordt beheerst door de treasury commissie. Het renterisicobeleid is gericht op het beheersen van de netto financieringslasten ten gevolge van fluctuaties in de markttrente. Hiertoe wordt uitgegaan van een bepaalde bandbreedte voor de verhouding tussen lang- en kortlopende leningen. Indien alle overige variabelen constant blijven, zal een algemene stijging van de Euribor (over een periode van twaalf maanden) met 100 basispunten naar schatting leiden tot een daling van het resultaat met € 0,4 miljoen. Voor een beperkt deel van de leensom maakt WML gebruik van afgeleide financiële instrumenten zoals renteswap contracten om een gewenst renterisicoprofiel te bereiken (van variabel naar vast).

Toepassing gedragscode

Alle medewerkers met een WML dienstverband, ontvangen bij aanvang van dit dienstverband de WML gedragscode en dienen deze te tekenen voor gezien. Over het boekjaar 2017 zijn geen afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de vigerende WML gedragscode. De gedragscode is opgenomen in het stelsel van beheersmaatregelen van WML.

Lange termijn waardecreatie en de bijbehorende strategie

De kerntaak van WML is het op duurzame en doelmatige wijze leveren van leidingwater aan inwoners, bedrijven en instellingen in Limburg. Wij stellen hiervoor de openbare watervoorziening veilig, beschermen bronnen en stimuleren duurzaam gebruik van water. Onze missie is dat heel Limburg op ons kan rekenen voor betrouwbaar drinkwater en waterdiensten op maat, nu en in de wereld van morgen. Het vertrouwen in gezond (drink)water, het stimuleren van duurzaam gebruik en het veiligstellen van de voorzieningen is van groot maatschappelijk belang.

De WML bedrijfsdoelen volgen uit de missie en zijn samengevat:

- We leveren nu en in de toekomst, 24 uur per dag, 7 dagen in de week betrouwbaar drinkwater aan inwoners, bedrijven en instellingen in Limburg;
- Onze klanten zijn tevreden over ons product, onze dienstverlening en prijs;
- We ondernemen met oog voor mens en milieu.

Om onze bedrijfsdoelen ook in de wereld van morgen waar te maken en op de lange termijn waarde te blijven creëren voor onze stakeholders, focust WML op 3 speerpunten (robuust, duurzaam en sterk merk). Deze speerpunten vormen onze visie op de toekomst en laten zien wat WML wil bereiken en waarom. Per speerpunt is een aantal activiteiten benoemd die in 2017 hebben plaatsgevonden.

- Robuust: Het doorontwikkelen van asset management en Programma Sanering Infra;
- Duurzaam: Van duurzame (her)inrichting van waterwingebieden, via maximale inzet op CO₂-reductie en op eigen opwek van duurzame energie, tot duurzaam doorwerken medewerkers;
- Sterk merk: Campagnes om het drinken van kraanwater te stimuleren, naast bijvoorbeeld de WML Watertap.

Daarnaast blijft het streven om door efficiëntie en gestroomlijnde processen uit te blinken in betrouwbaarheid, gemak en lage kosten. Operational Excellence is en blijft het fundament onder onze manier van werken.

WML Executive Committee

De vennootschap wordt, onder toezicht van een Raad van Commissarissen (RvC), bestuurd door een directie, bestaande uit een of meerdere directeuren. De leden van de directie worden benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA). Het aantal directeuren wordt vastgesteld door de RvC. Thans heeft WML één directeur.

De directie van WML werkt met een Executive Committee (MT). Het MT van WML bestaat uit 6 leden, te weten:

- De directeur-statutair bestuurder;
- Drie sectormanagers (Sector Klant & Operatie, Sector Markt & Infra en Sector Bedrijfsondersteuning)
- Twee stafafdelingshoofden (Afdeling Bedrijfscontrol en Afdeling Onderzoek & Advies);

Vornoemde stafafdelingshoofden zijn adviserende leden van het MT.

Het MT vormt de groep hoogst ondergeschikten aan de directeur en neemt in deze rol gezamenlijk besluiten voor de vennootschap. Het MT richt zich bij de vervulling van zijn taak naar het belang van de gehele vennootschap en haar doelstellingen en weegt daartoe de behoeften en wensen van belanghebbenden en andere bij de vennootschap betrokkenen af.

Het MT streeft ernaar besluiten te nemen op basis van consensus. Indien nodig wordt tot stemming overgegaan.

Bij staking van stemmen is de stem van de directeur doorslaggevend. Een lid van het MT neemt niet deel aan de discussie en de besluitvorming over een onderwerp waarbij hij/zij een direct of indirect belang heeft dat tegenstrijdig is met het belang van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming(en).

Het contact tussen de RvC en het MT van WML wordt vormgegeven door middel van aanwezigheid en betrokkenheid bij de voorbereiding en invulling van vergaderingen en werkbezoeken van de RvC.

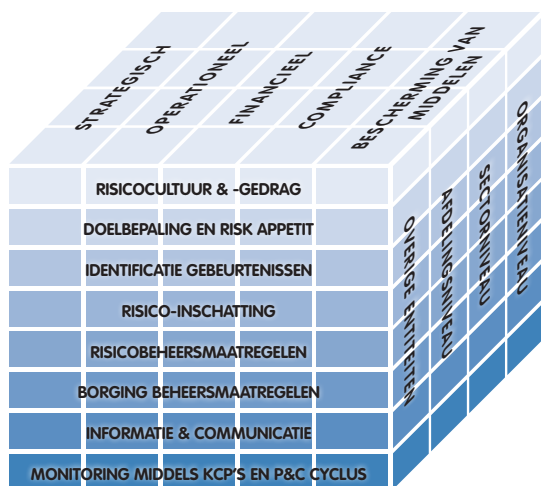
Verantwoording Risicobeheersing

De Nederlandse Corporate Governance Code vereist van onder meer beursgenoteerde bedrijven dat deze een op de vennootschap toegesneden intern risicobeheersings- en controlesysteem hebben. Alhoewel de Nederlandse Corporate Governance Code niet van toepassing is op WML kennen de Directie en de RvC van WML hieraan wel een hoge prioriteit toe. Risicomanagement en auditing zijn onderdeel van de reguliere planning & control cyclus van de organisatie. Twee keer per jaar wordt aan het MT van WML, de RvC-Auditcommissie en de RvC gerapporteerd over risico's en het bestaan en de werking van beheersmaatregelen. Daarnaast monitoren proceseigenaren zelf periodiek de getroffen beheersmaatregelen en sturen hierop (bij).

Huidig systeem van interne risicobeheersing en controle

Door enerzijds de vraag om risicobeheersing vanuit de maatschappij, diverse ontwikkelingen om ons heen en anderzijds de vraag vanuit de eigen WML organisatie blijft er een behoefte aan controle en aantoonbare beheersing van risico's. Om aan deze vraag te voldoen zijn de afgelopen jaren binnen WML instrumenten ontwikkeld en maatregelen getroffen om de risico's binnen WML te mitigeren.

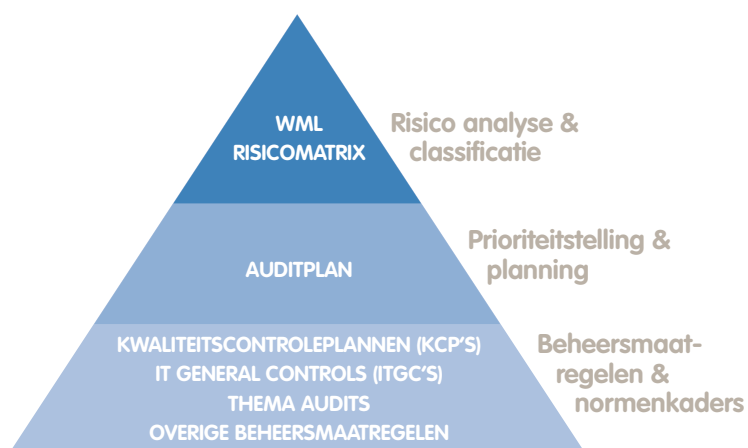
Het risicomanagement van WML is in 2017 door middel van het specifiek voor WML ontwikkelde risicomanagement raamwerk (figuur 1) opgebouwd. Dit raamwerk is een samenvoeging van de raamwerken van 'The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission' (COSO) en 'The International Organisation of Supreme Audit Institutions' (INTOSAI) in verband met WML's relatie tot de publieke sector. Hiermee beschikt WML over een raamwerk dat aansluit op de typologie en structuur van haar organisatie.

Figuur 1. Risicomanagement raamwerk WML

Jaarlijks wordt, op basis van een organisatiebrede risico-inventarisatie, een integraal WML auditplan opgesteld. Het uitvoeren van audits is één van de kerntaken van de onafhankelijke stafafdeling Bedrijfscontrol en heeft primair als doel om toezicht te houden op de beheersing van risico's door te toetsen op de werking van maatregelen, naleving van regels, procedures en richtlijnen, die binnen WML zijn vastgesteld. In de risico-inventarisatie worden de bevindingen, komende uit de audit werkzaamheden van voorgaande planjaren, ook meegenomen.

De focus van het WML auditplan is gebaseerd op de bevindingen uit onder meer de uitgevoerde (interne) audits. In de WML risicomatrix worden de uitkomsten van de analyse(s) vastgelegd. De risicomatrix geeft inzicht in de mate van beheersing van specifieke risico's in de bedrijfsprocessen. Deze wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van verkregen inzichten uit audits, evaluaties, gebeurtenissen et cetera. Hierdoor wordt niet alleen de risicomatrix in toenemende mate gestaafd met

Figuur 2. Onderlinge afhankelijkheid WML risicomatrix met auditplan en beheersmaatregelen

feitelijke audit resultaten, maar kan de matrix ook worden gewijzigd ten aanzien van geïdentificeerde risico's en benodigde beheersmaatregelen. De risicomatrix is dan ook de basis voor het op te stellen auditplan voor het aankomende jaar. Door deze aanpak van risico-inventarisatie wordt de zwaarte van de interne controle voor specifieke aandachtsgebieden gefundeerd en beargumenteerd. De samenhang van de WML risicomatrix met het WML auditplan en de bijbehorende beheersmaatregelen is in figuur 2 afgebeeld.

Kwaliteitscontroleplannen

Eind 2017 beschikt WML over een stelsel van beheersmaatregelen ten behoeve van risicobeheersing en kwaliteitsborging voor alle geselecteerde bedrijfsprocessen van WML. De basis voor het stelsel van beheersmaatregelen van WML wordt gevormd door de 'hard controls', zoals expliciete/geschreven regels, protocollen of procedures. Een belangrijk instrumentarium voor het testen van de 'hard controls' van WML zijn de kwaliteitscontroleplannen (Kcp's), die per bedrijfsproces of onderwerp de beheersmaatregelen en interne controles voor financiële en operationele risico's en risico's verbonden aan interne en externe wet- en regelgeving samenbrengt in één stelsel van maatregelen en controle activiteiten.

Op basis van de interne en externe audit resultaten van de afgelopen jaren kan worden geconcludeerd dat WML de basis op orde heeft. Hierdoor kon de "auditdruk" worden verlaagd en meer worden gesteund op gefundeerd vertrouwen ('trust-rules').

Uit de in 2017 verrichte audits en de opgestelde WML risicomatrix blijkt opnieuw dat veel benodigde beheersmaatregelen zijn getroffen en werkzaam zijn/effectief blijken, maar ook dat er nog verbeterpotentieel binnen bedrijfsprocessen bestaat. Daarnaast zijn ook in 2017 de bijbehorende instrumenten en normenkaders waar mogelijk verder verbeterd en geactualiseerd.

WML werkt nu reeds meerdere jaren met succes met de Kcp's. Dit beeld wordt ook bevestigd door de resultaten van de ISO 9001:2015 audit 2017.

IT gerelateerde beheersmaatregelen

Voor WML is de betrouwbaarheid en stabiliteit van het bedrijfsbrede SAP ERP-systeem en de onderliggende ICT-infrastructuur een belangrijke voorwaarde om "in control" te zijn. Het is dan ook van belang om solide beheersmaatregelen in te richten voor ICT-beheer. Ook in 2017 heeft WML zelf specifieke Kcp audits uitgevoerd op de opzet en het bestaan van IT gerelateerde beheerprocessen en beheersmaatregelen, de zogenoemde 'IT General Controls' en 'Application Controls'. Op basis van de audit-resultaten kan geconcludeerd worden dat de geautomatiseerde omgeving binnen WML ruimschoots voldoet aan de minimaal daaraan te stellen eisen en dat deze voldoende waarborgen biedt voor een betrouwbare gegevensverwerking.

Risicobereidheid

In het begin van het risicomanagementproces wordt de risicobereidheid bepaald. Dit is een belangrijke basis voor de verdere invulling van het risicomanagementproces. De risicobereidheid bepaalt immers welke risico's tot welk niveau risico's worden geaccepteerd en welke risico's gemitigeerd of verkleind moeten worden om bijvoorbeeld de bedrijfsdoelen van WML te borgen. Vanwege onze kerntaak is de risicobereidheid ten aanzien van onze leveringszekerheid van kwalitatief drinkwater defensief. Dit houdt in dat WML in hoge mate beheersmaatregelen inzet om risico's die zijn geïdentificeerd zoveel mogelijk te mitigeren. De opzet, het bestaan en de werking van deze beheersmaatregelen worden periodiek gemonitord middels het interne controle proces

Evenwicht bewaren

Ten slotte is het behouden van evenwicht in de mate van 'in control' zijn versus de organisatorische belasting en werkbaarheid zeer belangrijk voor WML. Bij het inregelen van het beheersingsniveau wordt deze balans dan ook in ogenschouw genomen. De Kcp-resultaten over 2017 hebben het inzicht gegeven dat meer kan worden gesteund op 'trust rules' daar waar het stelsel van beheersmaatregelen op orde is en op het gewenste niveau presteert.

Ook in 2018 continueert WML het proces van periodieke evaluatie van het stelsel van interne beheersmaatregelen (hard controls en trust-rules) in het algemeen en wil zij een volgende stap maken naar een fase waarbij in toenemende mate 'soft controls' worden benut. 'Soft controls' zijn alle niet-tastbare, maar wel gedrag-beïnvloedende factoren in organisaties die kunnen helpen bij het realiseren van doelen en het beheersen van risico's.

De externe accountant van WML heeft in de management letter van 2017 geadviseerd om de voortgang en de effectiviteit van de 'soft controls' te toetsen. Hiervoor zal eerst in 2018 naar een methode worden gezocht op basis waarvan dit efficiënt kan zonder dat dit leidt tot een 'hard-control'.

Risicoprofiel

Strategische risico's

Beschikbaarheid kwalitatief goed personeel

Het beschikken over kwalitatief goed personeel is voor WML van strategisch belang. Op het moment dat WML medewerkers wil werven is het van belang dat deze (binnen Limburg) beschikbaar zijn. Verdergaande en complexere automatisering, waaronder de procesautomatisering van WML, vragen onder meer om goed opgeleid en kwalitatief personeel. Door het ontwikkelen en uitvoeren van een strategische personeels-

planning (SPP), competentie management en middels trajecten als "blijvend verbeteren" blijft WML investeren in haar medewerkers en processen. Daarnaast heeft WML een nauwe samenwerking met collega partijen in de drinkwatersector om specifieke vakdisciplines te delen. Hiermee tracht WML haar uitstroom zo laag mogelijk te houden en mede door middel van nauwe samenwerking binnen de drinkwatersector over kwalitatief goed personeel te kunnen blijven beschikken.

Beschikbaarheid kwalitatieve drinkwaterbronnen

Het kunnen blijven leveren van voldoende, betrouwbaar en betaalbaar drinkwater is voor WML van groot belang. Hiervoor dienen voldoende kwalitatief goede bronnen beschikbaar te zijn. Bij het produceren van drinkwater maakt WML niet alleen gebruik van grondwater, maar ook van oppervlaktewater dat afkomstig is uit de Maas. Binnen WML vindt frequent onderzoek plaats naar de kwaliteit van het Limburgse grondwater. Met de gemeenten en provincie zijn afspraken gemaakt omtrent de bronnen. Blijvende aandacht is noodzakelijk voor het tijdig acteren bij nieuwe of wijzigende bestemming- / omgevingsplannen. Tevens stimuleert WML agrariërs om het gebruik van bestrijdingsmiddelen te beperken teneinde de kwaliteit van het grondwater te verbeteren.

Maaswater wordt tijdelijk opgeslagen in de Lange Vlieter waar een aantal natuurlijke zuiveringsprocessen plaatsvinden. De Lange Vlieter heeft tevens een functie als watervoorraad. De kwaliteit van het Maaswater wordt 24 uur per dag gemonitord. Bij mogelijk schadelijke verontreinigingen wordt de inname van Maaswater direct gestopt.

WML maakt onderdeel uit van het internationaal samenwerkingsverband RIWA-Maas (Rivierwaterbedrijven Maas) dat zich via onderzoek, publicaties en lobby, inzet voor een goede Maaswaterkwaliteit.

Operationele risico's

Leidingnetsanering

Om de kwaliteit van het leidingnet te borgen hanteert WML het Programma Sanering Infra (PSI) waarbij op basis van prognoses een vervangings- en herinrichtingsprogramma is opgesteld. Hierdoor zal het saneringsvolume van het leidingnet de komende jaren gaan toenemen, zodat leidingbreuken als gevolg van verouderde leidingen zo veel mogelijk voorkomen kunnen worden en er doelmatiger/planmatiger kan worden gesaneerd.

Procesautomatisering

De procesautomatisering (PA) van WML verzorgt de procesvoering (visualisatie, bediening, bewaking en besturing) van de winning, productie- en distributielocaties van WML. WML is in

2011 gestart met het vervangen van de automatisering binnen de primaire processen winning, productie en distributie van drinkwater.

In 2016 zijn alle locaties waar WML het Limburgse drinkwater produceert en van waaruit het naar de klanten wordt gedistribueerd, overgegaan op de nieuwe procesautomatisering. Dat maakt de waterproductie nog betrouwbaarder, efficiënter en klaar voor de toekomst.

Financiële risico's

Debiteurenbeheer

WML heeft in haar klantenbestand circa 545.000 aansluitingen. Om het risico op niet betalende klanten te verkleinen voert WML een actief debiteurenbeheer waarbij notoire wanbetalers na een zorgvuldig uitgevoerd proces worden afgesloten. Bij deze procedures worden de wettelijke voorwaarden door WML in acht genomen.

Wet- en regelgeving

Wet- en regelgeving waaraan WML is gehouden, wordt vooral gevormd door de Drinkwaterwet, het hieruit voortvloeiende Drinkwaterbesluit en diverse Regelingen, maar ook door wet- en regelgeving in het kader van milieu, arbeidsomstandigheden en privacy- en gegevensbescherming.

WML heeft middels compliance controles in 2017 gecontroleerd of WML compliant is met deze voor WML relevante wet- en regelgeving. Daarnaast heeft de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) in het kader van haar reguliere controles, de zogenoemde reality checks, in 2017 vastgesteld dat WML op de gecontroleerde onderdelen van de drinkwaterwet en de daarop gebaseerde regelingen naleeft. In het kader van tarieftoezicht zijn door de ILT enkele verbeterpunten gerapporteerd, die door WML actief zijn opgevolgd.

Overige thema's

Ten aanzien van de thema's risicobeheersing, milieu- en personeelsaangelegenheden, algemene toekomstverwachtingen, onderzoek en ontwikkeling en maatschappelijk verantwoord ondernemen wordt voor aanvullende achtergrond- en detailinformatie verwezen naar het WML jaarverslag 2017.

'In Control'-verklaring

WML wil middels een verantwoorde bedrijfsvoering de levering van betaalbaar en onberispelijk drinkwater borgen, vandaag en in de toekomst. WML beschikt daarom over een intern risico-beheersings- en controlesysteem, waarmee de realisatie van strategische en operationele doelstellingen, de naleving van wet- en regelgeving en de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving wordt bewaakt.

Ons interne risicobeheersings- en controlesysteem is beschreven in het hoofdstuk 'Bestuursverslag'.

De Directie is verantwoordelijk voor de opzet en werking van dit interne risicobeheersings- en controlesysteem, dat jaarlijks wordt geëvalueerd en doorontwikkeld. De Directie heeft de opzet en werking ervan gedurende 2017 beoordeeld, mede op basis van de interne bedrijfscontrol-informatie, rapportages van toezichthouder Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), de externe ISO auditor en de externe accountant.

Ons interne risicobeheersings- en controlesysteem is verankerd in een stelsel van risico inventarisaties, beheersmaatregelen en interne controle en rapportage activiteiten. Het stelsel kan geen absolute zekerheid geven dat we strategische doelstellingen realiseren of dat we materiële fouten, verliezen, fraude of overtreding van wet- en regelgeving in onze bedrijfsprocessen en financiële verslaggeving voorkomen. Met ons stelsel zijn we in staat om de kans van optreden van deze risico's te minimaliseren en in het geval van optreden deze tijdig te signaleren en hierop gericht actie te ondernemen.

Mede op basis van de ervaringen en inzichten uit 2017 zijn diverse onderwerpen geïdentificeerd waar we de komende tijd gericht aandacht aan besteden:

- We streven naar het volledig voldoen aan wet- en regelgeving in het algemeen en hierbij in het bijzonder aan de privacy wetgeving en de specifieke eisen van toezichthouder ILT i.h.k.v. van de drinkwaterwetgeving. Wij zullen hier onverminderd aan blijven werken;
- Het belang van drinkwater in het algemeen en van schone bronnen in het bijzonder vraagt van ons en onze partners in de waterketen een continue inspanning. Hiervoor willen we ons zicht en onze invloed op relevante ontwikkelingen in de provincie versterken. De naderende Omgevingswet betekent immers voor ons dat we meer dan ooit onze belangen meer lokaal en decentraal zullen moeten behartigen. Ook in de komende tijd zullen wij hier gericht aandacht aan blijven besteden.

Met inachtneming van bovenstaande is de Directie van mening dat het interne risicobeheersings- en controlesysteem van WML in 2017 ten aanzien van beheersingsdoelstellingen voor strategische en operationele doelen, de betrouwbaarheid van de finan-

ciële verslaggeving en naleving van wet- en regelgeving in het algemeen naar behoren heeft gewerkt en dat het een redelijke mate van zekerheid geeft dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat en WML haar strategische en operationele doelstellingen en naleving van wet- en regelgeving heeft bewaakt.

Op grond van bovenstaande zijn we van mening dat we voldoen aan de bepalingen in de paragraaf 'principe 1.2 Risicobeheersing' van de vrijwillig door WML toegepaste Code Corporate Governance.

Het hiervoor vermelde is besproken met de Raad van Commissarissen van WML, in aanwezigheid van de externe accountant.

Maastricht, 20 juni 2018

Ria Doedel
Directeur WML

Kerncijfers

	2017	2016	2015
Algemeen			
Aantal aansluitingen	545.419	543.831	542.507
Lengte hoofdleiding in km	8.805	8.782	8.762
Eigen productie x 1.000 m ³	74.119	73.042	72.701
Inkoop water x 1.000 m ³	5.154	5.201	5.179
Waterafzet x 1.000 m ³	71.966	71.205	71.555
Tarief			
Gemiddelde drinkwaterprijs WML per m ³ (excl. BTW en BOL) x € ¹	1,58	1,58	1,61
Personeel			
Aantal medewerkers in dienst ultimo (fte)	384,8	387,6	397,6
Gemiddelde leeftijd medewerkers	50,8	50,3	49,7
Verzuimpercentage	3,69	3,63	3,16
Gemiddeld aantal fte's per 1.000 aansluitingen	0,71	0,71	0,73
Financieel			
Netto omzet x € 1.000	101.747	100.139	101.331
Resultaat x € 1.000	8.444	6.217	7.649
Investeringen in materiële vaste activa x € 1.000	33.828	35.500	30.752
Kasstroom uit operationele activiteiten x € 1.000	35.865	31.377	31.270
Rente x € 1.000	11.619	12.706	13.378
Rentedragende schuld per aansluiting in €	627	633	631
Rentedekking (o.b.v. operationeel resultaat)	1,7	1,5	1,6
Rentepercentage langlopende leningen	3,6	3,8	4,0
Afschrijvingen x € 1.000	27.480	28.043	26.955
- materiële vaste activa	27.480	28.043	26.955
Afschrijving in % van aanschafwaarde van de materële vaste activa	2,71	2,86	2,84
Rente en afschrijving in € per aansluiting	71,69	74,97	74,38
Solvabiliteit in %	35,0	33,6	32,9
Current ratio in %	9,5	14,1	14,8
Aanschafwaarde materiële vaste activa x € 1.000	1.014.124	981.934	950.301
Boekwaarde materiële vaste activa x € 1.000	566.489	560.488	553.310
Boekwaarde in % van de aanschafwaarde	56	57	58
Boekwaarde per aansluiting in €	1.039	1.031	1.020
Vewin Benchmark			
Kosten per aansluiting	nmb	189	192
- Belastingen	nmb	1	2
- Vermogenskosten	nmb	33	38
- Afschrijvingen	nmb	52	50
- Operationele kosten	nmb	103	103

¹ Gemiddelde huishoudgrootte en verbruik per persoon zijn gebaseerd op landelijke gemiddelden (TNS NIPO/Vewin/CBS). Provinciale cijfers wijken af, voor WML is gemiddeld verbruik huishoudelijk 105 m³.

Balans per 31 december 2017

(vóór resultaatbestemming) / (alle tabellen x € 1.000)

Activa	Cf nummering Toelichting Balans en W&V	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2016
Vaste activa			
Materiële vaste activa			
Bedrijfsgebouwen en terreinen		88.170	88.497
Machines en installaties		88.895	95.864
Hoofd- en aansluitleidingen		318.134	311.677
Watermeters		8.967	8.976
Andere vaste bedrijfsmiddelen		22.125	24.817
Materiële vaste activa in uitvoering		40.198	30.493
	1	566.489	560.324
Financiële vaste activa			
Deelnemingen en overige kapitaalbelangen		1.772	6.456
	2	1.772	6.456
		568.261	566.780
Vlottende activa			
Vorraden			
Vorraden	3	1.025	940
Werken in uitvoering		685	542
		1.710	1.482
Vorderingen			
Debiteuren	4	9.676	9.605
Overige vorderingen	5	679	1.082
		10.355	10.687
Liquide middelen	6	7	10
		12.072	12.179
		580.333	578.959

Balans per 31 december 2017

Passiva	Cf nummering Toelichting Balans en W&V	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2016
Eigen vermogen			
Gestort en opgevraagd kapitaal	7	2.269	2.269
Algemene reserve	8	192.438	186.221
Winst lopend boekjaar		8.444	6.217
		203.151	194.707
Vorzieningen			
Voorziening jubilea	9	663	841
Voorziening reorganisatie	10	28	148
Voorziening overig	11	1.812	1.793
		2.503	2.782
Langlopende schulden			
Langlopende leningen	12	246.182	293.864
Huurkoopverplichting De Planck	12	1.079	1.260
		247.261	295.124
Kortlopende schulden			
Aflossingsverplichting langlopende leningen	12	47.682	30.408
Aflossingsverplichting huurkoop De Planck	12	270	140
Kasgeldleningen		40.000	-
Kredietinstellingen	13	6.547	18.660
Vooruitontvangen op waterleveringen		4.401	3.780
Nog te verrekenen afrekeningen		1.443	2.726
Leveranciers en handelskredieten		9.990	10.552
Schulden aan deelnemingen en overige kapitaalbelangen	14	175	4.775
Belastingen en premies sociale verzekeringen	15	4.702	4.360
Overige schulden	16	12.208	10.945
		127.418	86.346
		580.333	578.959

Winst- en verliesrekening over 2017

(alle tabellen x € 1.000)

	Cf nummering Toelichting Balans en W&V	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2016
Netto omzet	17	101.747	100.139
Geactiveerde productie voor het eigen bedrijf	18	3.819	3.840
Overige bedrijfsopbrengsten	19	5.243	6.800
Som der bedrijfsopbrengsten		110.809	110.779
Waterinkoop	20	5.129	5.090
Elektrische energie	21	3.046	3.243
Milieubelasting	22	791	781
Uitbesteed werk	23	5.703	5.790
Lonen en salarissen	24	24.156	23.007
Sociale lasten	24	2.673	2.761
Pensioenlasten	24	3.171	2.889
Afschrijvingen materiële vaste activa	25	27.480	28.043
Overige bedrijfskosten	26	18.666	20.352
Som der bedrijfslasten		90.815	91.956
Operationeel resultaat		19.994	18.823
Rentelasten en soortgelijke kosten	27	11.619	12.706
Totaal rentelasten en soortgelijke kosten		11.619	12.706
Totaal aandeel resultaat deelnemingen	28	69	100
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen		8.444	6.217
Belastingen			-
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening na belastingen		8.444	6.217

Kasstroomoverzicht over 2017

(alle tabellen x € 1.000)

	Cf nummering Toelichting Balans en W&V	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2016
Operationeel resultaat		19.994	18.823
Gecorrigeerd voor:			
- Afschrijvingen op materiële vaste activa	25	27.480	28.043
- Totaal aandeel resultaat deelnemingen	28	69	100
- Behaalde boekwinsten op de verkoop van materiële vaste activa	1	273-	684-
- Resultaat deelnemingen	2	9	22-
Dotatie en vrijval van voorzieningen:			
- Dotatie (vrijval) voorziening jubilea	9	22-	60
- Dotatie (vrijval) voorziening reorganisatie	10	17	97
- Dotatie (vrijval) voorziening overig	11	63	228
- Dotatie (vrijval) voorziening dubieuze debiteuren	4	6-	44
- Dotatie (vrijval) voorziening incurante voorraad	3	-	70
Onttrekkingen aan voorzieningen:			
- Onttrekking aan de voorziening jubilea	9	156-	633-
- Onttrekking aan de voorziening reorganisatie	10	137-	215-
- Onttrekking aan de voorziening overig	11	44-	66-
- Onttrekking aan de voorziening dubieuze debiteuren	4	234-	265-
- Onttrekking aan de voorziening incurante voorraad	3	15-	7-
Mutatie werkkapitaal:			
- Voorraden (exclusief de voorziening voor incurante voorraden)	3	70-	81
- Werken in uitvoering		143-	159-
- Debiteuren (exclusief de voorziening dubieuze debiteuren)	4	169	106
- Overige vorderingen	5	403	127
- Kortlopende schulden (exclusief de kortlopende aflossingsverplichtingen van langlopende schulden en overlopende rente)		518	1.176-
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		47.622	44.552
Betaalde interest		11.757-	13.175-
Kasstroom uit operationele activiteiten		35.865	31.377

Kasstroomoverzicht over 2017 (vervolg)

(alle tabellen x € 1.000)

	Cf nummering Toelichting Balans en W&V	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2016
Investerings in materiële vaste activa	1	33.828-	35.500-
Desinvesterings in materiële vaste activa (verkoopwaarde)	1	456	943
Uitbetaling Agio	2	-	1.000
Kapitaalvermindering e-Water Group B.V.		75	-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		33.297-	33.557-
Opname langlopende schulden	12	51-	26.400
Aflossingen langlopende schulden	12	30.408-	34.837-
Opname kasgeldlening		40.000	-
Mutatie Rekening courant		12.113-	10.497
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		2.572-	2.060
Netto kasstroom		3-	120-
De geldmiddelen bestaan uit:			
Liquide middelen	6	7	10
Totaal geldmiddelen		7	10
Mutatie geldmiddelen		3-	120-

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2017

Algemene toelichting

Activiteiten

De kerntaak van WML is het duurzaam en doelmatig leveren van leidingwater aan inwoners, bedrijven en (overheids) instellingen in Limburg. Drinkwater van uitstekende kwaliteit, 24 uur per dag en met de juiste druk.

WML stelt de openbare watervoorziening veilig, beschermt bronnen en stimuleert duurzaam gebruik van water.

WML, statutair en feitelijk gevestigd te Maastricht (Limburg-laan 25), ingeschreven in het handelsregister onder nummer 14602038, is een naamloze vennootschap waarvan de aandelen in het bezit zijn van de Limburgse gemeenten en de Provincie Limburg. De grootste aandeelhouder betreft de Provincie Limburg met 21,8% aandelenbezit. De overige aandelen zijn naar inwoneraantal verdeeld over de 33 gemeenten in Limburg.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW, de Beleidsregels toepassing WNT en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Algemeen

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt de waardering plaats tegen de historische kostprijs. Toelichting op posten in de balans, winst- en verliesrekening en kasstroomoverzicht zijn in de jaarrekening genummerd.

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen

wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de onderneming. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De voornaamste schattingen hebben betrekking op:

- de inschatting van de levensduur van materiële vaste activa;
- de bepaling van bijzondere waardeverminderingen van materiële vaste activa (in 2017 geen bijzondere waardevermindering verantwoord);
- de inschatting van de incurantheid van debiteuren, vorderingen op deelnemingen en overige vorderingen (geen significante wijzigingen in dit schattingsproces doorgevoerd in 2017);
- de gehanteerde aannames voor de berekening van de

voorziening jubilea en de voorziening reorganisatie, waaronder: discontovoet, verwachte salarisgroei, blijfkans en re-integratiekans (gedurende het boekjaar 2017 zijn geen significante wijzigingen doorgevoerd in de gehanteerde aannames);

- de opbrengsten uit waterleveringen zijn deels gebaseerd op schattingen omtrent nog af te rekenen verbruik. Bij de opbrengstenverantwoording wordt gebruik gemaakt van productiegegevens (geproduceerd water en ingekocht water) en een verwacht percentage van 6,2 % voor 'niet in rekening gebracht gebruik' (verder NIRG). Tot en met boekjaar 2013 werd een NIRG van 5,5% gehanteerd. Nieuwe inzichten hebben geleid tot het hanteren van een NIRG van 6,2% vanaf 2014. Voor boekjaar 2016 is de NIRG berekend op 6,6%. Voorzichtigheidshalve wordt voor boekjaar 2017 rekening gehouden met een NIRG van 7,0%. Het kwantitatieve effect is praktisch niet te bepalen. Correcties uit voorgaande jaren worden verantwoord in het boekjaar waarin alle afrekeningen zijn verwerkt.

Consolidatieoverwegingen

De financiële gegevens van groepsmaatschappijen dienen geconsolideerd te worden indien er sprake is van overheersende zeggenschap. WML heeft alleen overheersende zeggenschap over haar 100% dochteronderneming Proceswater Limburg B.V. (voorheen e-Water Group B.V.). WML heeft op grond van artikel 407 lid 1 van Titel 9 Boek 2 BW de consolidatie van Proceswater Limburg B.V. (voorheen e-Water Group B.V.) achterwege gelaten.

Transacties in vreemde valuta's

WML heeft slechts in beperkte mate te maken met transacties in vreemde valuta. Transacties luidend in vreemde valuta's worden in de functionele valuta omgerekend tegen de geldende wisselkoers per de transactiedatum. In vreemde valuta luidende monetaire activa en verplichtingen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Niet-monetaire activa en passiva in vreemde valuta's die tegen historische kostprijs worden opgenomen, worden in euro's omgerekend tegen de geldende wisselkoersen per de transactiedatum. De bij omrekening optredende valutakoersverschillen worden als last in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, maken eventu-

ele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Handels- en overige vorderingen

Handels- en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderv verliezen.

Leningen en overige financiële verplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten

Leningen, overige financiële verplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten worden tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd op basis van de effectieverentemethode.

Interest afdekkingsinstrumenten

Interest afdekkingsinstrumenten worden gewaardeerd op de kostprijs onder toepassing van kostprijs-hedge-accounting. Deze instrumenten worden ingezet om langlopende leningen met een variabele rente om te zetten naar een vaste rente en om langlopende leningen met een vaste rente om te zetten in een variabele rente. Deze instrumenten worden ingezet uit hoofde van het treasury beleid.

Hedge accounting wordt toegepast om te bereiken dat in de winst- en verliesrekening de effectieve rentelast op basis van de ingedekte rentetarieven wordt verantwoord. Bij kostprijs-hedge-accounting vindt eerste waardering plaats tegen reële waarde. Zolang het interest afdekkingsinstrument betrekking heeft op de afdekking van het specifieke renterisico van toekomstige rentebetalingen die naar verwachting zal plaatsvinden, vindt geen herwaardering van dit instrument plaats. Zodra de verwachte toekomstige transactie leidt tot verantwoording in de winst- en verliesrekening (rentebetaling), wordt de met het interest afdekkingsinstrument samenhangende winst of het met het instrument samenhangende verlies in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Een verlies voor het percentage groter dan omvang van het interest afdekkingsinstrument ten opzichte van de afgedekte positie wordt op basis van kostprijs of lagere marktwaarde direct in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Indien interest afdekkingsinstrumenten aflopen of worden verkocht, worden de afdekkingsrelaties beëindigd. De cumulatieve winst die of het cumulatieve verlies dat tot dat moment nog niet in de winst- en verliesrekening was verwerkt, wordt als overlopende post in de balans opgenomen totdat de afgedekte transacties plaatsvinden. Indien de transacties naar verwachting niet meer plaatsvinden, wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies overgeboekt naar de winst- en verliesrekening.

De onderneming documenteert de hedgerelaties in generieke hedgedocumentatie en toetst periodiek de effectiviteit van de hedgerelaties door vast te stellen dat geen sprake is van over- of onderhedges.

Grondslagen van waardering van activa en passiva en van bepaling van het resultaat

Materiële vaste activa

De bedrijfsgebouwen en -terreinen, machines en installaties, hoofd- en aansluitleidingen, watermeters, andere vaste bedrijfsmiddelen en materiële vaste activa in uitvoering worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen.

De kostprijs van de activa die door de onderneming in eigen beheer zijn vervaardigd, bestaat uit de directe kosten van vervaardiging en uit geactiveerde uren van medewerkers.

De bijdragen die WML van derden ontvangt als vergoeding voor de aanleg van hoofd- en aansluitleidingen worden in mindering gebracht op de onder materiële vaste activa verantwoorde uitgaven inzake de aanleg van deze leidingen (deze opbrengsten worden geamortiseerd ten gunste van het resultaat op basis van een gelijke levensduur in overeenstemming met het bijhorende actief).

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs op basis van het moment van ingebruikname volgens de lineaire methode op basis van de geschatte economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste activa in uitvoering wordt niet afgeschreven. Investerings in hoofd- en aansluitleidingen worden gezien de omvang van het aantal projecten en het relatief stabiele investeringsniveau tweemaal per jaar geactiveerd, te weten op 30 juni en 31 december van het boekjaar.

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.

De materiële vaste activa waarvan de vennootschap krachtens een financiële leaseovereenkomst de economische eigendom heeft, worden geactiveerd. De uit de financiële leaseovereenkomst voortvloeiende verplichting wordt als schuld verantwoord. De in de toekomstige leasetermijnen begrepen interest wordt gedurende de looptijd van de financiële leaseovereenkomst ten laste van het resultaat gebracht.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Bij de bepaling van de nettovermo-

genswaarde worden de waarderingsgrondslagen van WML gehanteerd. Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de onderneming garant staat voor de schulden van de betreffende deelneming wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming gevormd en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de onderneming ten behoeve van deze deelneming.

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend (overige kapitaalbelangen), worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of duurzaam lagere bedrijfswaarde.

De vorderingen op niet-geconsolideerde deelnemingen worden opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange levensduur dienen te worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de geschatte contante waarde van de toekomstige nettokasstromen die het actief naar verwachting zal genereren.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

Voorraden

De voorraden bestaan uit door WML ingekochte hoofd- en aansluitleidingen en overige artikelen die worden ingezet voor aanleg- en onderhoud van het waterleidingnet. De voorraadartikelen worden gewaardeerd tegen de aanschafprijs inclusief bijkomende kosten op basis van de gemiddelde voortschrijdende inkoopprijs.

Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de eventueel op balansdatum opgetreden waardeverminderingen.

De werken in uitvoering worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- danwel de vervaardigingsprijs. De in rekening gebrachte termijnen bij derden zijn in mindering genomen op de kostprijs. Op basis van de relatieve omvang van de projecten en de gemiddelde looptijd wordt geen resultaatneming naar rato van de voortgang verantwoord.

Vorderingen

Vorderingen worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde, inclusief eventuele transactiekosten. Gewoonlijk zal bij een zakelijke transactie de reële waarde van een vordering gelijk zijn aan de kostprijs (nominale waarde). Na eerste verwerking dienen vorderingen te worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas- en banktegoeden met een verwachte looptijd korter dan één jaar.

Eigen vermogen

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigenvermogensinstrumenten, worden gepresenteerd onder het eigen vermogen. Uitkeringen aan houders van deze instrumenten worden in mindering op het eigen vermogen gebracht na aftrek van eventueel hiermee verband houdend voordeel uit hoofde van belasting naar de winst.

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als een financiële verplichting, worden gepresenteerd onder schulden. Rente, dividenden, baten en lasten met betrekking tot deze financiële instrumenten worden in de winst- en verliesrekening verantwoord als kosten of opbrengsten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen hetzij de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen, hetzij de contante waarde van die uitgaven.

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde op basis van een discontovoet van 3% (2016: 3%) van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, leeftijd, verwachte salarisgroei (2,5%) en blijfkans (90%). In verband met de gefaseerde afbouw van de jubileumregeling in verband met recente cao wijzigingen, is geen rekening gehouden met sterfttekansen.

Voorziening reorganisatie

De voorziening voor reorganisatiekosten houdt verband met de geschatte kosten van de afvloeiing van werknemers in het kader van het sociaal plan Vento uit 2009. De voorziening heeft een verwachte looptijd tot 2019. De voorziening is opgenomen tegen de contante waarde onder toepassing van een discontovoet van 3,4% (2016: 3,4%). Verder is rekening gehouden met een verwachte salarisgroei van 2% (2016: 2%). WML heeft een Jobcenter ingericht om medewerkers te ondersteunen bij het vinden van een nieuwe baan. Het Jobcenter stimuleert tevens tijdelijke detacheringen van medewerkers om elders werkervaring op te doen. Bij het bepalen van de reorganisatievoorziening is rekening gehouden met de verwachte opbrengsten uit detacheringen van medewerkers.

Voorziening overig

De overige voorzieningen hebben betrekking op de mogelijke toekomstige kosten naar aanleiding van lopende discussies met derden over de interpretatie van bepaalde contractvoorwaarden c.q. regelingen en is opgenomen tegen de nominale waarde van de verwachte uitstroom van middelen.

Langlopende schulden

De langlopende leningen worden tegen de geamortiseerde kostprijs gewaardeerd op basis van de effectieverentemethode.

Kortlopende schulden

De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd 'Financiële instrumenten'.

Netto omzet

De netto omzet bestaat uit de opbrengsten uit waterleveringen aan klanten van WML gedurende het boekjaar. De waterleveringen worden verantwoord op basis van de berekende omzet vanuit de gerealiseerde waterproductie onder aftrek van een verwacht lek- en meetverlies van 6,6% voor NIRG. De betrouwbaarheid van het verwachte verlies in verband met NIRG wordt jaarlijks door WML geanalyseerd.

Geactiveerde productie eigen bedrijf

De geactiveerde productie voor het eigen bedrijf heeft betrekking op toerekenbare personeelskosten aan in eigen beheer vervaardigde ICT-bedrijfsmiddelen, waterwinnings- en distributiemiddelen, welke zijn verantwoord onder de materiële vaste activa.

Overige opbrengsten

De omzet, kosten en resultaatneming in het kader van werken voor derden (uitvoering voor derden leidingnet, controle en inspectie en uitvoering voor derden overig) worden genomen in het jaar van gereed komen.

Overige opbrengsten worden in de winst- en verliesrekening verwerkt wanneer de belangrijke risico's en voordelen van eigendom tussen partijen zijn overgedragen.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden en periodoerekening verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Pensioenen

WML heeft een aantal toegezegde pensioenregelingen. Onder een toegezegde pensioenregeling wordt verstaan een regeling waarbij aan de werknemers een pensioen wordt toegezegd, waar de hoogte afhankelijk is van leeftijd, salaris en dienstjaren. WML is aangesloten bij Stichting Pensioenfonds APG (kortweg: APG), het bedrijfstakpensioenfonds voor overheid en onderwijs. APG is een bedrijfstakpensioenfonds met een toegezegde pensioenregeling, zowel voor de verplicht als voor de vrijwillig aangesloten werkgevers. Kenmerkend voor een bedrijfstakpensioenfonds, ook voor APG, is de onderlinge solidariteit, tot uiting komend in doorsnee premies, risicoverevening en hoge uittree-drempels.

Premies worden geheven ongeacht de bestandskenmerken van de huidige en voormalige werknemers van de aangesloten werkgevers. Hun leeftijd, geslacht, burgerlijke staat en gezondheid zijn niet bepalend voor de af te dragen premie. Daarvoor zijn immers de bestandskenmerken van alle bij APG aangesloten deelnemers bepalend, zowel die van de actieven als die van de slapers en de gepensioneerden. Ook het beleggingsbeleid van APG is afgestemd op het totaal van de pensioenverplichtingen aan alle deelnemers.

Beleggingen en verplichtingen van APG, en daarmee overschotten en/of tekorten, zijn dan ook niet op betrouwbare wijze toerekenbaar aan de individuele aangesloten werkgevers.

Overigens kan WML geen enkel recht doen gelden op een deel van de overschotten van APG, zoals APG richting WML geen directe verhaalsmogelijkheden heeft ingeval van tekorten. Daartoe kan APG slechts voor alle aangesloten werkgevers premiemaatregelen en/of voor alle deelnemers indexatiemaatregelen treffen.

Om deze reden worden door WML conform RJ 271 alinea 309 de pensioenkosten verantwoord als ware sprake van een toegezegde bijdrage regeling. Dit betekent dat de over het boekjaar verschuldigde premies als kosten worden verantwoord.

Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgeno-

men voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte economische levensduur van het actief. Over terreinen en materiële vaste activa in uitvoering wordt niet afgeschreven.

Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de groep in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de groep en de niet-geconsolideerde deelnemingen en tussen niet-geconsolideerde deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

De resultaten van deelnemingen die gedurende het boekjaar zijn verworven of afgestoten worden vanaf het verwervingsmoment respectievelijk tot het moment van afstoting verwerkt in het resultaat van de groep.

Belastingen

Tengevolge van de Wet modernisering Vpb-plicht overheids-ondernemingen zijn waterleidingbedrijven per 1 januari 2016 belastingplichtig geworden voor de Vpb met uitzondering van de wettelijke taken.

Statutaire bepaling winst

Indien de goedgekeurde winst- en verliesrekening een bedrag aanwijst als winst, zal deze winst bij voorkeur worden aangewend tot versterking van het bedrijf en verwezenlijking van het doel van de vennootschap (conform statuten, hoofdstuk VI, artikel 40).

Overigens is het bepaalde in artikel 2:105 Burgerlijk Wetboek van toepassing.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betalingen van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract worden gepresenteerd als aflossingen van schulden voor het aflossingsbestanddeel en als betaalde interest voor het interestbestanddeel.

Toelichting op de balans per 31 december 2017

(alle tabellen x € 1.000)

Vaste activa

1 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Afschrijvingspercentage	Aanschaffingsprijs (a)	Afschrijvingen	Boekwaarde (b)	(b) in % van (a)
Terreinen	0	17.565	-	17.565	100
Bedrijfsgebouwen	2	117.543	46.938-	70.605	60
Machines en installaties	5	178.232	89.337-	88.895	50
Hoofd- en aansluitleidingen	1,25/2,5/3,33	567.175	249.041-	318.134	56
Watermeters	5/6,7	15.514	6.547-	8.967	58
Andere vaste bedrijfsmiddelen	10/20/25/33,3	77.897	55.772-	22.125	28
Onderhanden investeringsprojecten	0	40.198	-	40.198	100
Totaal		1.014.124	447.635-	566.489	56

Het verloop van de materiële vaste activa in het verslagjaar is als volgt:

	Boekwaarde 1-1-2017	Investerings	Reclassificatie ¹	Desinvesterings	Afschrijvingen	Desinv. Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2017
Terreinen	17.561	52	100	148-	-	-	17.565
Bedrijfsgebouwen	70.938	1.063	975	-	2.371-	-	70.605
Machines en installaties	95.864	847	400	-	8.216-	-	88.895
Hoofd- en aansluitleidingen	311.676	5.215	11.649	-	10.406-	-	318.134
Watermeters	8.975	757	-	-	765-	-	8.967
Andere vaste bedrijfsmiddelen	24.817	2.424	641	1.080-	5.722-	1.045	22.125
Onderhanden investeringsprojecten	30.493	23.470	13.765-	-	-	-	40.198
Totaal 2017	560.324	33.828	-	1.228-	27.480-	1.045	566.489
Totaal 2016	553.126	35.500	-	1.282-	28.043-	1.023	560.324

1 Na gereedmelding van onderhanden investeringsprojecten vindt de daadwerkelijke activering plaats naar de desbetreffende materiële vaste activaklassen.

Gedurende het boekjaar 2017 zijn diverse desinvesteringen verantwoord, in totaal is een boekwaarde van € 0,2 miljoen gedesinvesteerd en bedraagt de totale boekwinst € 0,3 miljoen (2016: € 0,7 miljoen). De boekwinst op de verkoop van materiële vaste activa is verantwoord onder de overige bedrijfsopbrengsten.

In de materiële vaste activa zitten posten verwerkt die gefinancierd worden door middel van financiële lease. Het betreft een boekwaarde van € 0,1 miljoen in de post 'terreinen', € 0,9 miljoen in de post 'bedrijfsgebouwen' en € 0,3 miljoen in de post 'machines en installaties'. WML heeft niet het juridische eigendom van deze activa.

2 Financiële vaste activa

Een overzicht van het verloop van de financiële vaste activa is opgenomen in onderstaande opstelling:

	Boekwaarde 1-1-2017	Resultaat voorgaande jaren	Resultaat 2017	Terugstorten agio	Boekwaarde 31-12-2017
Deelnemingen gewaardeerd tegen netto-vermogenswaarde					
Evilim Industriewater B.V.	814	14-	9	-	809
Proceswater Limburg B.V. (vh. e-Water Group B.V.)	4.681	-	4-	4.675-	2
Totaal	5.495	14-	5	4.675-	811
Overige kapitaalbelangen					
KWH Water B.V.	257	-	-	-	257
AquaMinerals B.V.	25	-	-	-	25
Aqualab Zuid B.V.	679	-	-	-	679
Totaal	961	-	-	-	961
Totaal deelnemingen en overige kapitaalbelangen	6.456	14-	5	4.675-	1.772

De financiële vaste activa betreffen deelnemingen in de volgende maatschappijen:

	Aandeel in kapitaal
KWH Water B.V., Nieuwegein	5,97%
AquaMinerals B.V., Nieuwegein	5,9%
Aqualab Zuid B.V., Werkendam	17,5%
Evilim Industriewater B.V., Rotterdam	50,0%
Proceswater Limburg B.V., Maastricht (voorheen e-Water Group B.V.)	100,0%

Vlottende activa

3 Voorraden

De samenstelling van de voorraden is als volgt:

	2017	2016
Hoofdleidingen	862	678
Aansluitleidingen	377	479
Overige artikelen	19	31
Voorziening incurante voorraad	233-	248-
	1.025	940

De voorraadwaardering op basis van de actuele waarde wijkt niet materieel af van bovenstaande waardering.

4 Debiteuren

De debiteuren kunnen als volgt worden uitgesplitst:

	2017	2016
Debiteuren	10.456	10.626
Dubieuze debiteuren	780-	1.021-
	9.676	9.605

De debiteuren hebben een verwachte looptijd korter dan één jaar.

Gedurende het boekjaar 2017 is € 0,0 miljoen (2016: € 0,0 miljoen) aan de voorziening voor dubieuze debiteuren gedoteerd en is € 0,2 miljoen (2016: € 0,3 miljoen) aan deze voorziening onttrokken.

5 Overige vorderingen

	2017	2016
Vooruitbetaalde kosten	96	316
Vorderingen op gelieerde ondernemingen	24	24
Nog te ontvangen BTW	3	135
Nog af te rekenen verbruik	-	-
Lening u/g	143	164
Diversen	413	443
	679	1.082

Voor een bedrag van € 123.000 heeft de lening u/g een looptijd langer dan 1 jaar.

6 Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de vennootschap.

Eigen vermogen

7 Gestort en opgevraagd kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bedraagt € 2.269.000 verdeeld in 500 aandelen van € 4.538 nominaal. Alle aandelen zijn geplaatst en volgestort.

8 Algemene reserve

	2017	2016
Stand per 01-01	186.221	178.572
Toevoeging resultaat voorgaand boekjaar	6.217	7.649
Stand per 31-12	192.438	186.221

Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2016

De jaarrekening 2016 is vastgesteld in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders gehouden op 21 juni 2017. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft de bestemming van het resultaat vastgesteld conform het daartoe gedane voorstel.

Voorstel tot bestemming van het resultaat over het boekjaar 2017

De directie stelt met goedkeuring van de Raad van Commissarissen aan de Algemene Raad van Aandeelhouders voor het resultaat over het boekjaar ten bedrage van € 8.444.000 geheel ten gunste van de algemene reserve te brengen, conform artikel 40 van de statuten van WML.

Vorzieningen

9 Voorziening jubilea

De voorziening jubilea heeft betrekking op aan werknemers toegekende jubileumrechten.

Stand per 1-1-2017	841
Onttrekkingen uit hoofde van jubileumuitkeringen	156-
Dotatie ten laste van de exploitatie	22-
Stand per 31-12-2017	663

De voorziening heeft een overwegend langlopend karakter, ongeveer € 0,1 miljoen van de voorziening jubilea heeft een looptijd korter dan één jaar.

10 Voorziening reorganisatie

De voorziening betreft nog te verwachten kosten in verband met de Vento-reorganisatie uit 2008-2009. Deze kosten zijn gebaseerd op het sociaal plan Vento.

Stand per 1-1-2017	148
Onttrekkingen als gevolg van uitbetalingen aan (voormalige) medewerkers	137-
Dotatie ten laste van de exploitatie	17
Stand per 31-12-2017	28

Deze voorziening is opgenomen tegen contante waarde onder toepassing van een rekenrente ad 3,4%.

De voorziening heeft een looptijd korter dan één jaar.

11 Voorziening overig

De overige voorzieningen die in 2017 door WML zijn gevormd hebben betrekking op de mogelijke kosten naar aanleiding van lopende discussies over de interpretatie van bepaalde contractvoorwaarden c.q. regelingen.

Deze voorzieningen hebben naar verwachting een overwegend langlopend karakter.

Stand per 1-1-2017	1.793
Onttrekking als gevolg van uitbetaling	44-
Vrijval ten gunste van de exploitatie	319-
Dotatie ten laste van de exploitatie	382
Stand per 31-12-2017	1.812

Langlopende schulden

12 Langlopende schulden

De langlopende schulden betreffen met name onderhandse leningen.

In 2013 heeft WML een langlopende lening met een looptijd van 10 jaar afgesloten bij een aandeelhouder (Provincie Limburg) ter grootte van € 10 miljoen. Aangezien deze lening is afgesloten bij een verbonden partij, wordt deze apart toegelicht onder Transacties met verbonden partijen.

Hoofdsom	330.538
Afgeïst tot en met 31 december 2016	6.266-
Restant hoofdsom per 1 januari 2017	324.272
Aflossingen in 2017	30.408-
Nieuwe leningen	-
Restant hoofdsom per 31 december 2017	293.864
Kortlopend deel per 31 december 2017	47.682-
Langlopend deel per 31 december 2017	246.182

WML heeft geen onderpanden of andersoortige zekerheden verstrekt ten aanzien van de afgesloten langlopende leningovereenkomsten. In bepaalde leningovereenkomsten zijn financiële ratio's opgenomen. Indien deze ratio's niet worden behaald, kan een (deel van de) uitstaande bankleningen direct door de betreffende banken worden opgeëist. Ultimo 2017 voldoet WML aan alle gestelde bankratio's.

De reële waarde van de totale leningenportefeuille ultimo 2017 bedraagt € 323,8 miljoen. De reële waarde is de contante waarde van toekomstige kasstromen gebaseerd op een rente die per balansdatum zou gelden voor gelijksoortige leningen vermeerderd met een risicopremie voor iedere individuele lening. De gewogen gemiddelde marktconforme rente bedraagt 0,34%. Deze rente betreft de risicovrije rente, exclusief krediet- en liquiditeitsopslagen die een bank in rekening brengt voor WML.

Van de langlopende schulden kan de volgende rubricering naar rentevoet en aflossingsverplichting worden gegeven:

Rente in %	t/m 5e jaar	na 5 jaar	Totaal ultimo 2017	Totaal ultimo 2016
<4	125.000	95.000	220.000	235.000
4-5	63.500	10.000	73.500	86.000
5-6	-	-	-	2.727
6-7	-	-	-	-
7-8	364	-	364	545
Totaal ultimo 2017	188.864	105.000	293.864	
Totaal ultimo 2016	219.272	105.000		324.272
In 2017 vervallende aflossingsverplichtingen belopen:			47.682	
In 2016 vervallende aflossingsverplichtingen belopen:				30.408
Langlopende leningen			246.182	293.864

Het kortlopend deel van de langlopende leningen is opgenomen onder de kortlopende schulden als zijnde aflossingsverplichting langlopende schulden.

De vermelde percentages betreffen de bruto rentepercentages. Hierbij is geen rekening gehouden met de effecten van de afgesloten swap-contracten.

Naast de langlopende onderhandse leningen is ook een schuld opgenomen welke voortvloeit uit een financiële leaseovereenkomst. De leaseverplichting bedraagt in totaal € 1,3 miljoen, en wordt afgelost in 10 jaarlijkse termijnen. Het kortlopende deel hiervan (€ 0,3 miljoen) is opgenomen onder de kortlopende schulden als zijnde aflossingsverplichting langlopende schulden. Het langlopende gedeelte van de verplichting is nader uit te splitsen in € 675.000 voor de periode langer dan een jaar maar niet langer dan vijf jaar na balansdatum en € 675.000 voor de periode langer dan vijf jaar na balansdatum.

Er hoeft geen rente te worden betaald.

Kortlopende schulden

13 Kredietinstellingen

De kredietfaciliteit in rekening-courant bij ING bedraagt per 31 december 2017 € 30 miljoen (2016: € 30 miljoen) en de rente 1 maands Euribor plus 0,85% tot € 15 miljoen en Euribor plus 1,00% vanaf € 15 miljoen.

De kredietfaciliteit in rekening-courant bij BNG bedraagt per 31 december 2017 € 2 miljoen (2016: € 2 miljoen).

Er zijn geen zekerheden als onderpand verleend.

14 Schulden aan deelnemingen en overige kapitaalbelangen

Ultimo 2016 was er een lening door Proceswater Limburg B.V. (voorheen e-Water Group B.V.) aan WML verstrekt. Uit het oogpunt van treasury was dit de meest voordelige oplossing. Deze lening is in 2017 afgelost in verband met de transitie van e-Water Group B.V. naar Proceswater Limburg B.V.

	2017	2016
Lening door Proceswater Limburg B.V. (voorheen e-Water Group B.V.)	-	4.600
Schuld aan Reststoffenunie Waterleiding- bedrijven B.V.	6	13
Schuld aan Aqualab Zuid B.V.	169	162
Stand ultimo	175	4.775

De schulden aan andere deelnemingen en overige kapitaalbelangen hebben betrekking op openstaande facturen inzake geleverde diensten per ultimo boekjaar en hebben een verwachte looptijd korter dan één jaar.

15 Belastingen en sociale premies

	2017	2016
Loonheffing	2.155	1.917
Sociale lasten	47	47
Belasting op leidingwater	1.628	1.547
Provinciale grondwaterheffing	872	849
Stand ultimo	4.702	4.360

16 Overige schulden

De overige schulden betreffen:

	2017	2016
Rente	2.822	2.960
Salarissen (incl. vakantietoeslag)	424	343
Pensioenlasten	1.001	969
Reservering inzetbaarheidsbudget en verlof	7.507	6.021
Diversen	454	652
Stand ultimo	12.208	10.945

In het boekjaar 2012 is een reservering getroffen van € 0,7 miljoen in verband met correcties uit voorgaande jaren naar aanleiding van een onderzoek door de pensioenuitvoerder. Een deel van deze nagekomen correcties is door WML ter discussie gesteld. Voorzichtigheidshalve is de volledige correctienota als schuld verantwoord in de boekjaren 2012 tot en met 2017.

Financiële instrumenten

Algemeen

De onderneming maakt in de normale bedrijfsuitoefening in beperkte mate gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten). De afgeleide financiële instrumenten (derivaten) betreffen interest afdekkingsinstrumenten die worden ingezet om renterisico te beheersen. Deze financiële instrumenten worden door WML volgens de kostprijs-hedge-accounting methode verwerkt.

WML handelt niet in financiële instrumenten en heeft procedures en gedragslijnen vastgelegd in een treasury beleid. WML heeft langlopende leningen ter grootte van € 35 miljoen op basis van variabele rentetarieven (Euribor). Deze leningen zijn gehedged met interest afdekkingsinstrumenten om de variabele rente om te zetten in een vaste rente (tussen 3,9% en 4,1%). Er bestaat een effectieve relatie tussen de afdekkingsinstrumenten en de afgedekte leningen.

De interest afdekkingsinstrumenten hebben de volgende kenmerken:

	Looptijd	Hoofdsom
Te ontvangen variabele rente	31 december 2008 - 31 december 2019	15.000
Te ontvangen variabele rente	31 december 2008 - 31 december 2018	20.000

De reële waarde van de interest afdekkingsinstrumenten per 31 december 2017 bedraagt -€ 2,1 miljoen (2016: -€ 4,1 miljoen). Aangezien WML kostprijs-hedge-accounting toepast, zijn de interest afdekkingsinstrumenten tegen de kostprijs verantwoord (deze is van verwaarloosbare betekenis) en is afwaardering naar de lagere reële waarde achterwege gelaten.

WML kent een aantal financiële risico's die voortvloeien uit haar normale bedrijfsuitoefening. Het beleid van WML is erop gericht de negatieve gevolgen van onvoorziene omstandigheden uit de financiële risico's te mitigeren. De volgende risico's onderkennen we:

Kredietrisico (debiteurenrisico)

Debiteurenrisico is het risico dat een debiteur een vordering niet zal voldoen. De meeste vorderingen zijn van beperkte omvang en verdeeld over een zeer groot aantal debiteuren. WML ziet hier geen concentratie van risico's. Maatregelen die worden toegepast om het debiteurenrisico te beperken zijn: een actief incassobeleid, het gebruik van kredietlimieten voor zakelijke partijen en de inzet van gedifferentieerde incassomethoden en het toepassen van een afsluitbeleid.

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat wordt gelopen bij waardeveranderingen in financiële instrumenten of een transactierisico als gevolg van inkopen in buitenlandse valuta's. WML loopt geen significante valutarisico's. WML heeft overigens geen translatierisico¹.

Prijrisico

Het marktprijrisico op de inkopen wordt in de eerste plaats beperkt door langdurige contracten voor de strategische artikelen. WML gebruikt hiervoor geen afgeleide financiële instrumenten ('derivaten'). Marktprijrisico's worden, indien mogelijk en economisch gerechtvaardigd, gemitigeerd. Voor relatief omvangrijke kostenposten zoals de inkoop van energie heeft WML meerjarige contracten afgesloten, waarbij de omvang van tussentijdse prijsstijgingen, middels het deels vastklikken van de prijzen, wordt beperkt (WML heeft niet de mogelijkheid noch de intentie om energie tegen de vastgezette prijzen door te verkopen aan derden en derhalve is er geen sprake van een afgeleid financieel instrument). Alle verkopen geschieden op basis van vaste prijzen die deels afhankelijk zijn van het watergebruik van de klanten. Het gemiddeld jaargebruik van klanten is niet zodanig volatiel dat de inzet van afgeleide financiële instrumenten noodzakelijk wordt geacht.

Liquiditeitsrisico

WML is een kapitaalintensief bedrijf. Het financieringsbeleid is gericht op het ontwikkelen en onderhouden van een optimale financieringsstructuur, rekening houdend met de huidige activa-basis en het investeringsprogramma. Uitgangspunten zijn toegang tot de kapitaalmarkt en flexibiliteit tegen acceptabele financieringskosten.

Om te voorkomen dat WML niet in staat is te voldoen aan haar financiële verplichtingen wordt groot belang gehecht aan het beheersen van de risico's met betrekking tot de toegang tot de kapitaalmarkt. Daarnaast wordt de liquiditeitsbehoefte gepland op basis van lange, middellange en korte termijn kasstroomprognoses en wordt een onderscheid gemaakt tussen zekere en onzekere behoefte. Deze kasstroomprognoses omvatten onder meer operationele kasstromen, investeringskasstromen, te betalen interest en aflossing van schulden. De wijze waarop de financieringsinstrumenten worden beheerd is vastgelegd in een Treasury Statuut dat is vastgesteld door de Raad van Commissarissen. Bij het opnemen van gelden is het tegenpartijrisico zeer beperkt. Ten aanzien van het uitzetten van gelden is het algemeen uitgangspunt dat er geen uitzettingen plaatsvinden. Indien er toch sprake is van een uitzetting dan wordt rekening gehouden met de beoordelingscriteria zoals deze in het Treasury Statuut zijn geformuleerd. Op grond hiervan moeten financiële instellingen vallen onder de werking van de Wet Financieel Toezicht (WFT) en een internationale creditrating hebben bij minimaal twee van de volgende drie rating agencies: Moody's, Standard & Poor's en Fitch. Voor het uitzetten van liquide middelen langer dan 1 jaar is een rating vereist die overeenkomt met een minimale kredietwaardigheid van AA.

Renterisico

Renterisico is het risico dat wordt gelopen bij waardeveranderingen in financiële instrumenten als gevolg van een renteverandering in de markt. Het renterisico wordt beheerst door de treasury commissie. Het renterisicobeleid is gericht op het beheersen van de netto financieringslasten ten gevolge van fluctuaties in de marktrente. Hiertoe wordt uitgegaan van een bepaalde bandbreedte voor de verhouding tussen lang- en kortlopende leningen. Indien alle overige variabelen constant blijven, zal een algemene stijging van de Euribor (over een periode van twaalf maanden) met 100 basispunten naar schatting leiden tot een daling van het resultaat met € 0,4 miljoen. Voor een beperkt deel van de leensom maakt WML gebruik van afgeleide financiële instrumenten zoals renteswap contracten om een gewenst renterisicoprofiel te bereiken (van variabel naar vast).

¹ Translatierisico is een verandering van de intrinsieke waarde van bezittingen, bijvoorbeeld door een herwaardering in een vreemde valuta.

Reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten verantwoord onder handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, handelsschulden en overige te betalen posten benadert de boekwaarde daarvan. De reële waarde van de overige in de balans verantwoorde financiële “instrumenten is opgenomen bij de toelichting op de Langlopende schulden en de Interest“ afdekkingsinstrumenten.

Niet in balans opgenomen activa en verplichtingen

Geplaatste bestellingen

Het bedrag van de op 31 december 2017 verrichte aanbestedingen en geplaatste bestellingen bedroeg € 5,9 miljoen.

Schadeclaims

Er loopt een aantal schadeclaims op en aan derden. Gezien de verwachte omvang zijn hiervoor geen voorzieningen opgenomen.

Pensioenvoorzieningen

Er is sprake van een toegezegde pensioenregeling. Deze is ondergebracht bij APG.

De risico's die vanwege de bedrijfstak pensioenregeling nog bij de onderneming berusten komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening.

Toelichting op de winst- en verliesrekening over 2017

(alle tabellen x € 1.000)

17 Netto omzet

De netto omzet voor zover het waterleveringen betreft, is bepaald uitgaande van de afgeleverde hoeveelheid water en kan als volgt worden gespecificeerd:

2017		2016	
Gemeten gebruik in m ³	Euro	Gemeten gebruik in m ³	Euro
71.966.399	48.317	71.205.187	47.788
Vergoedingen inzake gemeten gebruik:		Vergoedingen inzake gemeten gebruik:	
Vastrechten	43.500	Vastrechten	43.357
Vastrechten capaciteitstarief	5.735	Vastrechten capaciteitstarief	5.260
Huur standpijpen en overige	193	Huur standpijpen en overige	296
	49.428		48.913
Vergoedingen inzake ongemeten gebruik:		Vergoedingen inzake ongemeten gebruik:	
Vergoeding brandkranen	3.215	Vergoeding brandkranen	3.261
Overige vergoedingen	722	Overige vergoedingen	614
	3.937		3.875
Correctie omzet voorgaande boekjaren:		Correctie omzet voorgaande boekjaren:	
Correctie 2012 - 2016 ¹	65	Correctie 2011 - 2015 ¹	437-
Totaal netto omzet	101.747	Totaal netto omzet	100.139

De omzetverdeling naar geografisch gebied is achterwege gelaten, aangezien nagenoeg alle omzet in Nederland is gerealiseerd.

Tot en met boekjaar 2013 werd een NIRG van 5,5% gehanteerd. Nieuwe inzichten hebben geleid tot het hanteren van een NIRG van 6,2% vanaf boekjaar 2014. Voor boekjaar 2016 is de NIRG berekend op 6,6%.

Voorzichtigheidshalve wordt voor boekjaar 2017 rekening gehouden met een NIRG van 7,0%.

1 In het boekjaar 2017 is het verschil tussen de gecalculerde NIRG en het werkelijke niet in rekening gebracht gebruik over de jaren 2012 tot en met 2016 als resultaat genomen. In boekjaar 2016 betreft het een correctie over de boekjaren 2011 tot en met 2015.

Vanwege de gehanteerde voorschot- en afrekensystematiek, om per maand een deel van ons klantenbestand af te rekenen, zijn alle klanten pas een jaar na jaareinde afgerekend en kan het verschil tussen het produceerde en gefactureerde m³ (NIRG) berekend worden.

Dit heeft geleid tot een correctie van € 0,1 miljoen in het boekjaar 2017.

Een afwijking van 0,1% boven of beneden het gecalculerde NIRG zorgt voor een lager respectievelijk hoger resultaat van circa € 50.000.

18 Geactiveerde productie voor het eigen bedrijf

Dit betreffen toegerekende kosten aan in eigen beheer vervaardigde ICT-bedrijfsmiddelen, waterwinnings- en distributiemiddelen, welke zijn verantwoord onder materiële vaste activa.

	2017	2016
Geactiveerde personeelskosten	3.819	3.840

19 Overige bedrijfsopbrengsten

De overige bedrijfsopbrengsten zijn als volgt samengesteld:

	2017	2016
Uitvoering voor derden leidingnet	1.704	1.793
Controle en inspectie	1.208	1.210
Uitvoering voor derden overigen	970	1.136
Diensten KLIC	21	30
Overige	1.340	2.631
	5.243	6.800

20 Waterinkoop

	2017	2016
x € 1.000	5.129	5.090
x 1.000 m ³	5.154	5.201
Kosten per m ³ in centen	99,52	97,87

21 Elektrische energie

	2017	2016
Energiekosten	3.046	3.243

22 Milieubelasting

In het verslagjaar bedroeg de totale milieubelasting € 0,8 miljoen (2016: € 0,8 miljoen).

23 Uitbesteed werk

	2017	2016
Aannemers leidingwerk	1.296	1.229
Overige aannemers	1.320	1.473
Laboratorium	2.764	2.769
Dienstverlening klantenservice	323	319
	5.703	5.790

24 Lonen en salarissen

De totale personele lasten (inclusief sociale lasten en pensioenlasten) zijn in 2017 met € 1,3 miljoen gestegen naar € 30,0 miljoen.

25 Afschrijvingen op materiële vaste activa

De afschrijvingen zijn als volgt samengesteld:

	2017	2016
Bedrijfsgebouwen	2.371	3.080
Machines en installaties	8.216	8.435
Hoofd- en aansluitleidingen	10.406	10.216
Watermeters	765	749
Andere vaste bedrijfsmiddelen	5.722	5.563
	27.480	28.043

26 Overige bedrijfskosten

De overige kosten hebben betrekking op:

	2017	2016
Ingehuurd personeel / Uitzendkrachten	3.402	4.105
Materialen	2.272	2.435
Onderhoudsabonnementen	4.160	4.281
Werken voor derden	1.099	1.273
Autokosten	1.163	1.148
Telefoonkosten	377	408
Contributies en abonnementen	1.582	1.393
Portikosten	395	414
Verzekeringen	542	450
Kantoorbenodigheden / drukwerk	346	425
Onroerendezaakbelasting (ozb)	388	360
Kosten betalingsverkeer	211	203
Overige kostensoorten	2.729	3.457
	18.666	20.352

Het totaal van de ten laste van het resultaat van het boekjaar gebrachte kosten van onderzoek en ontwikkeling bedraagt € 0,6 miljoen (2016: € 0,3 miljoen).

27 Rentelasten en soortgelijke kosten

De rente is als volgt samengesteld:

	2017	2016
Rente lening verbonden partijen	316	316
Langlopende leningen	11.267	12.351
Kasgeldleningen	15	6
Rekening-courant banken	21	33
	11.619	12.706
Rente ten laste van exploitatie		

In verband met de toepassing van de effectieverentemethode zijn de resultaten op interest afdekkingsinstrumenten verantwoord onder de betaalde rente op langlopende leningen. In 2017 bedroeg het gerealiseerde resultaat (kosten) op interest afdekkingsinstrumenten € 2,1 miljoen (2016: € 2,0 miljoen).

28 Aandeel resultaat deelnemingen

Onder de opbrengst deelnemingen zijn de navolgende posten opgenomen:

	2017	2016
Resultaat Evilim Industriewater B.V.	9	39
Resultaat Proceswater Limburg B.V. (voorheen e-Water Group B.V.)	4-	3-
Vrijval resultaat buiten de groep inzake inbreng van projecten e-Water Group B.V. in Evilim Industriewater B.V.	78	78
Correcties voorgaande jaren inzake Evilim Industriewater B.V.	14-	14-
	69	100

Personeel

Het aantal personeelsleden verdeeld naar sector bedraagt:

	2017	2016
Directie, Bedrijfscontrol, Onderzoek & Advies, OR en Jobcenter	35	32
Markt & Infra	57	56
Klant & Operatie	219	226
Bedrijfsondersteuning	93	92
	404	406

Gedurende het boekjaar was een beperkt aantal medewerkers in het kader van ontwikkelingsprojecten uitgezonden naar het buitenland (2016 idem).

Accountantskosten

De volgende honoraria van Deloitte Accountants B.V. zijn ten laste gebracht van de onderneming en haar dochtermaatschappijen, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a lid 1 en 2 BW.

	Deloitte Accountants B.V. 2017	Overig Deloitte-netwerk 2017	Totaal Deloitte 2017
Onderzoek van de jaarrekening	67	-	67
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	17	17
Overige controle-opdrachten	5	-	5
	72	17	89

	Deloitte Accountants B.V. 2016	Overig Deloitte-netwerk 2016	Totaal Deloitte 2016
Onderzoek van de jaarrekening	65	-	65
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	40	40
Overige controle-opdrachten	5	-	5
	70	40	110

Verantwoording WNT

WML volgt met de bezoldiging van de directeur het door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders vastgestelde bezoldigingsbeleid. De bezoldiging wordt, binnen de kaders van het vastgestelde beleid, door de Raad van Commissarissen vastgesteld.

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan; per 1 januari 2015 de Wet verlaging bezoldigingsmaximum WNT. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op WML van toepassing zijnde regeling: Het algemene bezoldigings-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2017 voor WML is € 181.000. In aansluiting hierop bedraagt het WNT-maximum voor de voorzitter en de leden van de Raad van Commissarissen in 2017 € 27.150 (15%) respectievelijk € 18.100 (10%).

Bedragen x € 1	H. Doedel	E. Toonen	O. Nilsen	J. Ronden
Functiegegevens	Directeur	Sector Manager	Sector Manager	Sector Manager
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0 fte	1,0 fte	1,0 fte	1,0 fte
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging 2017				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	210.622	120.251	153.655	129.542
Beloningen betaalbaar op termijn	19.056	15.950	17.406	16.655
<i>Subtotaal</i>	<i>229.678</i>	<i>136.201</i>	<i>171.061</i>	<i>146.197</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	181.000	181.000	181.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging 2017	229.678	136.201	171.061	146.197
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	Overgangsrecht, geldend max. € 230.474	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016				
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0 fte	1,0 fte	1,0 fte	1,0 fte
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	207.587	103.115	154.424	125.569
Beloningen betaalbaar op termijn	16.553	11.533	15.211	14.359
Totale bezoldiging 2016	224.140	114.648	169.635	139.928

Per 1 januari 2015 geldt ten aanzien van de bezoldiging van de directeur het WNT-overgangsrecht. Er is geen sprake van een verhoging van de bezoldiging.

In 2017 zijn geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

De vergoeding aan de Raad van Commissarissen bedraagt over 2017 € 47.028 (2016: € 46.467).

De bezoldiging van de individuele leden van de Raad van Commissarissen bedraagt:

Bedragen x € 1	K. Bonnema	T.P. Dassen-Housen	M.P.V. van de Kerkhof	J.C. van Dijk	J. Verwijlen
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Bezoldiging 2017					
Bezoldiging plus belastbare onkostenvergoedingen	12.164	8.716	8.716	8.716	8.716
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	27.150	18.100	18.100	18.100	18.100
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging 2017	12.164	8.716	8.716	8.716	8.716
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016					
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	12.011	8.614	8.614	8.614	8.614
Beloningen betaalbaar op termijn	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging 2016	12.011	8.614	8.614	8.614	8.614

Transacties met verbonden partijen

In de normale bedrijfsactiviteiten verricht WML incidenteel transacties met verbonden partijen waarin de onderneming een belang van 50% of minder bezit. Deze transacties worden over het algemeen op zakelijke grondslag uitgevoerd tegen voorwaarden die vergelijkbaar zijn met die van transacties met derden. Per 31 december 2017 bedroegen de vorderingen op verbonden partijen € 0 miljoen (2016: € 0 miljoen) en bedroegen de schulden aan verbonden partijen € 0,2 miljoen (2016: € 0,2 miljoen).

Van e-Water Group B.V. (in 2017 getransiteerd naar Proceswater Limburg B.V.) werd in 2017 dividend ontvangen van € 0,1 miljoen (2016: nihil).

Op 23 december 2013 heeft WML een lening met de Provincie Limburg afgesloten van € 10 miljoen met een looptijd van 10 jaar en een rentevergoeding van 3,1%. De lening wordt geheel afgelost op 22 december 2023.

De bezoldiging van de bestuurders en commissarissen is separaat toegelicht.

Vennootschapsbelasting

Tengevolge van de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen zijn waterleidingbedrijven per 1 januari 2016 belastingplichtig geworden voor de Vpb met uitzondering van de wettelijke taken.

Opgemaakt door de Directie en goedgekeurd door de Raad van Commissarissen op 20 juni 2018.

w.g.
de directeur

H. Doedel

w.g.

ing. K. Bonnema (voorzitter)
dr. T.P. Dassen-Housen
mr. M.P.V. van de Kerkhof
mr. J. Verwijlen
em. prof. ir. J.C. van Dijk

Vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 20 juni 2018.

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de aandeelhouders en de raad van commissarissen van N.V. Waterleiding Maatschappij Limburg

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van N.V. Waterleiding Maatschappij Limburg te Maastricht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van N.V. Waterleiding Maatschappij Limburg op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en de bepaling krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semie publieke sector (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2017.
2. De winst-en-verliesrekening over 2017.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en emipublieke sector (WNT) vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van N.V. Waterleiding Maatschappij Limburg zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag
- De overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW en op grond van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT) is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT).

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitvoeren van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderneming.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen

en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderneming.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen

geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van commissarissen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Maastricht-Airport, 20 juni 2018

Deloitte Accountants B.V.

P.G.M. Retra AA

Statutaire bepaling winst

Statuten, Hoofdstuk VI, artikel 40

Indien de goedgekeurde winst- en verliesrekening een bedrag aanwijst als winst, zal deze winst bij voorkeur worden aangewend tot versterking van het bedrijf en verwezenlijking van het doel van de vennootschap. Overigens is het bepaalde in artikel 2:105 Burgerlijk Wetboek van toepassing.

Bijlagen

Vaste aansluitingen

Overzicht per genoemde gemeente van het aantal vaste aansluitingen (woningen, flats, scholen, bedrijven, weilanden, grootverbruikers enzovoorts) per 31 december 2017.

Gemeente	Totaal 2016	Langs hoofdleiding ¹	Niet langs hoofdleiding ¹	Totaal 2017
Beek	7.750			7.864
Beesel	6.144	2		6.197
Bergen	5.833			5.842
Brunssum	14.857			14.862
Echt-Susteren	15.164	2	13	15.136
Eijsden-Margraten	11.528		1	11.651
Gennep	7.701	7	5	7.713
Gulpen-Wittem	6.998		3	7.011
Heerlen	47.090			47.101
Horst aan de Maas	18.270	10	5	18.448
Kerkrade	24.545		2	24.504
Landgraaf	18.613	1	2	18.599
Leudal	16.306	3	6	16.369
Maasgouw	10.925	4	5	10.985
Maastricht	61.002	1	1	60.873
Meerssen	8.891	2	2	8.878
Mook en Middelaar	3.670	3	2	3.718
Nederweert	7.640		2	7.740
Nuth	7.235		1	7.262
Onderbanken	3.673		1	3.673
Peel en Maas	18.953		5	19.042
Roerdalen	9.608	3	5	9.651
Roermond	28.975	5		29.254
Schinnen	6.028	1		6.011
Simpelveld	5.187			5.186
Sittard-Geleen	47.514	1	5	47.533
Stein	12.032	2		12.033
Vaals	5.120	1	4	5.114
Valkenburg aan de Geul	8.257			8.286
Venlo	49.219	4	9	49.417
Venray	19.490	15	1	19.637
Voerendaal	5.835		1	5.843
Weert	23.757	1	1	23.964
Buiten voorzieningsgebied	21			22
	543.831			545.419

1 'Langs hoofdleiding' en 'Niet langs hoofdleiding' zijn percelen die niet zijn aangesloten op het waterleidingnet.

Aantal afsluitingen per gemeente

De Nederlandse drinkwaterbedrijven hebben de bevoegdheid om bij klanten die niet betalen voor drinkwater de watertoevoer te onderbreken. De regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van drinkwater van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat voorziet daarbij in een verplichte procedure. Met deze regeling als basis voert WML een uitvoerig en zorgvuldig incassobeleid uit, waarmee zij afsluitingen zoveel mogelijk wil voorkomen. Waar mogelijk schakelt WML daarbij instanties in die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van armoedebelid. Zo heeft WML alle Limburgse gemeenten actief benaderd om in een convenant afspraken te maken over het informeren van gemeenten over mogelijke financiële problemen van hun bewoners.

Met een vertegenwoordiging van de aandeelhouders heeft WML in september 2014 afgesproken om in het jaarverslag het aantal afsluitingen per gemeente op te nemen.

Gemeente	2016			2017			Convenant met ingang van
	Aantal techn. aansluitingen	Aantal afsluitingen	Percentage	Aantal techn. aansluitingen	Aantal afsluitingen	Percentage	
Beek	7.037	5	0,07%	7.142	2	0,03%	10-04-14
Beesel	6.120	2	0,03%	6.173	2	0,03%	08-10-15
Bergen	5.830	2	0,03%	5.839	1	0,02%	02-09-14
Brunssum	14.093	19	0,13%	14.098	5	0,04%	23-09-14
Echt-Susteren	14.621	13	0,09%	14.637	3	0,02%	07-03-14
Eijsden-Margraten	11.323	6	0,05%	11.447	0	0,00%	10-12-15
Gennep	7.448	7	0,09%	7.460	7	0,09%	11-12-14
Gulpen-Wittem	6.816	4	0,06%	6.829	2	0,03%	21-06-16
Heerlen	39.858	66	0,17%	39.892	37	0,09%	13-07-15
Horst aan de Maas	17.903	11	0,06%	18.081	2	0,01%	24-04-14
Kerkrade	21.833	37	0,17%	21.937	27	0,12%	05-11-14
Landgraaf	17.811	17	0,10%	17.797	8	0,04%	12-01-15
Leudal	16.044	8	0,05%	16.107	2	0,01%	01-07-13
Maasgouw	10.864	7	0,06%	10.924	5	0,05%	22-10-14
Maastricht	48.711	67	0,14%	48.617	20	0,04%	
Meerssen	8.393	5	0,06%	8.380	0	0,00%	05-07-16
Mook en Middelaar	3.615	3	0,08%	3.663	1	0,03%	27-10-15
Nederweert	7.577	3	0,04%	7.677	2	0,03%	02-06-14
Nuth	7.121	6	0,08%	7.148	4	0,06%	10-06-14
Onderbanken	3.660	7	0,19%	3.660	2	0,05%	26-01-16
Peel en Maas	18.760	11	0,06%	18.830	0	0,00%	29-06-15
Roerdalen	9.528	7	0,07%	9.571	4	0,04%	01-07-13
Roermond	26.696	26	0,10%	26.955	12	0,04%	12-09-13
Schinnen	5.889	1	0,02%	5.872	1	0,02%	03-04-14
Simpelveld	4.665	2	0,04%	4.664	1	0,02%	10-06-14
Sittard-Geleen	43.124	63	0,15%	43.139	32	0,07%	10-06-15
Stein	11.560	12	0,10%	11.561	4	0,03%	14-04-14
Vaals	4.841	5	0,10%	4.828	1	0,02%	02-07-15
Valkenburg aan de Geul	7.848	6	0,08%	7.877	1	0,01%	25-04-17
Venlo	43.878	52	0,12%	44.181	12	0,03%	06-04-16
Venray	18.516	9	0,05%	18.663	5	0,03%	06-11-14
Voerendaal	5.805	1	0,02%	5.813	1	0,02%	10-06-14
Weert	22.756	22	0,10%	22.963	4	0,02%	13-04-16
	500.544	512	0,10%	502.425	210	0,04%	32

Aandeelhouders

op 31 december 2017

Gemeente	Aantal geplaatste aandelen
Beek	6
Beesel	5
Bergen	5
Brunssum	10
Echt-Susteren	11
Eijsden-Margraten	9
Gennep	6
Gulpen-Wittem	5
Heerlen	30
Horst aan de Maas	15
Kerkrade	16
Landgraaf	13
Leudal	13
Maasgouw	8
Maastricht	43
Meerssen	7
Mook en Middelaar	3
Nederweert	6
Nuth	5
Onderbanken	3
Peel en Maas	15
Roerdalen	7
Roermond	20
Schinnen	5
Simpelveld	4
Sittard-Geleen	32
Stein	9
Vaals	3
Valkenburg aan de Geul	6
Venlo	35
Venray	15
Voerendaal	4
Weert	17
Totaal	391
Provincie Limburg	109
Totaal generaal	500

Productiegegevens pompstations en ingekocht water

(in m³)

Pompstations	Gewonnen water	Spoelwater	Uitgave / Inname	Infiltratie water	Gedistribueerd water
Beegden	1.358.692	69.685	1.771.571	-	3.060.578
Beesel	-	-	1.279.212	-	1.279.212
Bergen	671.562	38.684	-	19.781	613.097
Breehei	1.635.828	83.774	1.124.070	-	2.676.124
Californië	-	-	1.703.064	-	1.703.064
Craubeek	2.109.749	613	2.109.136	-	-
De Tombe	2.599.933	-	2.599.933	-	-
Geulle	1.616.857	143	1.616.714	-	-
Grubbenvorst	2.624.744	83.245	-	-	2.541.499
Hanik	1.895.508	35.286	-	-	1.860.222
Heer	3.952.671	79	3.952.592	-	-
Helden	-	-	2.562.197	-	2.562.197
Herten	-	-	4.932.496	-	4.932.496
Hoogveld	1.754.373	57.784	724.578	-	2.421.167
Hunsel	2.175.660	62.623	-	-	2.113.037
Ospel	1.933.978	81.941	1.812.758	-	3.664.795
Pey	2.699.554	43.626	-	-	2.655.928
Plasmolen	867.274	22.543	-	-	844.731
Roodborn	3.987.875	481	3.975.725	11.669	-
Roosteren	6.373.882	78.060	6.295.822	-	-
Schinveld	4.060.437	87.696	-	-	3.972.741
Susteren	4.442.176	101.760	5.571.244	-	9.911.660
Venlo	4.639.207	189.751	1.113.397	-	5.562.853
Waterval	962.732	14.243	948.489	-	-
Ijzeren Kuilen	4.348.195	-	4.348.195	-	-
Heel	17.408.533	405.322	16.298.765	-	704.446
OPB Ijzeren Kuilen	-	-	13.335.446	-	13.335.446
OPB De Beitel	-	-	5.814.118	-	5.814.118
Totaal	74.119.420	1.457.339	401.220	31.450	72.229.411
Waterinkoop					
Enwor GmbH					5.108.482
Overigen					45.332
					5.153.814
Correctie NIRG van 7,0% (meet-, lek- en productieverliezen)					77.383.225 5.416.826-
In rekening gebracht c.q. in rekening te brengen bij klanten					71.966.399

Cijfers HRM

Ontwikkeling personeelsbestand NV WML met peildatum 31-12-2017

Aantal fte		Aantal medewerkers	
Aantal fte per 31-12-2016	387,6	Aantal medewerkers per 31-12-2016	406
Aantal fte uit dienst	14,7	Aantal medewerkers uit dienst	15
Aantal fte in dienst	11,9	Aantal medewerkers in dienst	13
Afname fte wijziging % dienstverband	0,0		
<hr/>		<hr/>	
Aantal fte per 31-12-2017	384,8	Aantal medewerkers per 31-12-2017	404
Afname ten opzichte van 2016	-0,72%	Afname ten opzichte van 2016	-0,49%

Personeelsverloop

Instream (nieuwe medewerkers)	13
Doorstream (verticaal/horizontaal)	10
Uitstream (vertrokken medewerkers)	15

Leeftijden

Leeftijden	Mannen	Vrouwen	Totaal	%
<25 jaar	4	0	4	1,0%
25-34 jaar	11	10	21	5,2%
35-44 jaar	33	23	56	13,9%
45-54 jaar	126	39	165	40,8%
55-59 jaar	76	13	89	22,0%
>60 jaar	63	6	69	17,1%
<hr/>				
Totaal	313	91	404	100,0%

Gemiddelde leeftijd

Gemiddelde leeftijd per medewerker	50,8
------------------------------------	-------------

Diensttijd

Dienstjaren	Mannen	Vrouwen	Totaal	%
t/m 5 jaar	39	25	64	15,8%
6-10 jaar	36	17	53	13,1%
11-15 jaar	7	8	15	3,7%
16-20 jaar	9	11	20	5,0%
21-25 jaar	49	8	57	14,1%
26-30 jaar	96	13	109	27,0%
31-35 jaar	38	5	43	10,6%
36-40 jaar	35	4	39	9,7%
>40 jaar	4	0	4	1,0%
<hr/>				
Totaal	313	91	404	100,0%

Verzuimgegevens

Verzuimpercentage 2017	3,69%
Aantal ziekmeldingen	405
Gemiddelde duur (in kalenderdagen)	12,83

Vacatures

In 2017 waren er 48 vacatures:

Horizontale doorstroom	7
Verticale doorstroom	3
Vacatures ingevuld extern	13
Openstaande vacatures	25
	<hr/>
	48

Deeltijders

Perc.DTW	Mannen	Vrouwen	Totaal
50,00%	2	10	12
52,50%	0	1	1
55,00%	0	1	1
60,00%	2	8	10
70,00%	0	5	5
75,00%	0	1	1
80,00%	4	22	26
87,50%	1	1	2
90,00%	1	10	11
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Totaal	10	59	69

Berekening aantal fte's ultimo 2017

Aantal medewerkers	Aantal fte	Totaal fte
335 medewerkers	1,00	335,00 fte
11 medewerkers	0,90	9,90 fte
2 medewerkers	0,875	1,75 fte
26 medewerkers	0,80	20,80 fte
1 medewerker	0,75	0,75 fte
5 medewerkers	0,70	3,50 fte
10 medewerkers	0,60	6,00 fte
1 medewerker	0,55	0,55 fte
1 medewerker	0,525	0,53 fte
12 medewerkers	0,50	6,00 fte
	<hr/>	<hr/>
404 medewerkers		Totaal 384,78 fte

Corporate Governance

De Raad van Commissarissen (RvC) hecht grote waarde aan helder en transparant ondernemingsbestuur, waarin de belangen van stakeholders van WML tot hun recht komen. Daarom hanteert WML sinds 2005 vrijwillig, daar waar van toepassing, de Nederlandse Corporate Governance Code. In het kader van goed bestuur, goed toezicht en adequate verantwoording heeft de RvC zijn eigen functioneren en handelen vastgelegd in het 'Reglement Bestuur en Toezicht NV Waterleiding Maatschappij Limburg'. In dit reglement zijn de taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden, omvang en samenstelling van de directie en de RvC uitgewerkt. Het reglement is afgestemd op de Drinkwaterwet en andere relevante wet- en regelgeving.

De RvC legt in het navolgend 'Verslag van de Raad van Commissarissen en zijn commissies' verantwoording af aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA).

V.l.n.r.: Hans van Dijk, May van de Kerkhof, Petra Dassen-Housen, Hans Verwijlen en Kor Bonnema

Verlag van de Raad van Commissarissen en zijn commissies

Algemeen

Voor de samenstelling van de Raad wordt een profielschets gehanteerd, op basis waarvan een goede spreiding van expertise en ervaring wordt geborgd. De leden van de Raad en zijn commissies zijn allen onafhankelijk conform de Corporate Governance Code. Ingevolge laatstgenoemde code wordt elke vorm van belangenverstrengeling tussen WML en haar bestuurders of commissarissen vermeden en heeft commissaris mevrouw dr. T.P. (Petra) Dassen-Housen dientengevolge niet deelgenomen aan de in 2017 behandelde verlenging van de opdracht van de externe accountant.

Omvang en samenstelling van de Raad

Ingevolge de statuten van de vennootschap bestaat de RvC uit minimaal drie en maximaal negen leden. Gezien de grootte van de onderneming en de opvattingen betreffende rol, positie en omvang van de Raad wordt een aantal van vijf leden passend geacht. Dit aantal doet enerzijds voldoende recht aan de gewenste deskundigheid en maatschappelijke verankering van de Raad en bevordert anderzijds een efficiënte overleg- en communicatiestructuur. Uitgangspunt van de profielschets van de omvang en de samenstelling van de RvC is derhalve dat de RvC uit vijf leden bestaat. Alle leden worden door de AvA benoemd. Eén lid wordt benoemd op voordracht van de Provincie Limburg, één lid wordt benoemd op voordracht van de gemeentelijke aandeelhouders en één lid, op basis van het versterkt aanbevelingsrecht, op voordracht van de Ondernemingsraad. De resterende twee zetels worden door de RvC geselecteerd. De zittingsperiode is maximaal vier jaar. Een commissaris kan éénmaal herbenoemd worden. Er wordt gestreefd naar een evenwichtige verdeling over leeftijdscategorieën, geslacht en expertise. De RvC stelt per vacature een profiel op. De partij die het recht tot voordracht heeft, voert de selectie uit. Bij de start van de procedure wordt het op de vacature toegespitste profiel toegelicht aan de voordragende partij. Vacatures worden op transparante en objectieve wijze ingevuld.

Als gevolg van het aflopen van de eerste benoemingstermijn heeft de RvC aan de AvA van 15 november 2017 de heer ing. K. (Kor) Bonnema voor een tweede benoemingstermijn van 4 jaar voorgedragen. De AvA heeft voornoemde voordracht overgenomen en de heer Bonnema per 1 januari 2018 herbenoemd tot commissaris van WML.

Rooster van benoeming/afreden van de Raad van Commissarissen NV WML per 31-12-2017

Laatst gewijzigd conform besluitvorming Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 15 november 2017

Naam	Benoeming	Laatstelijk herbenoemd	Jaar van aftreden				
			2018	2019	2020	2021	2022
de heer ing. K. (Kor) Bonnema Commissaris op voordracht van de RvC <i>Voorzitter</i>	Januari 2014	Januari 2018					●
mevr. dr. T.P. (Petra) Dassen-Housen Commissaris op voordracht van de RvC <i>Secretaris, tevens vice voorzitter</i>	Januari 2015	-		●			
mevr. mr. M.P.V. (May) van de Kerkhof Commissaris op basis van versterkt aanbevelingsrecht Ondernemingsraad	Januari 2015	-		●			
de heer mr. J. (Hans) Verwijlen Commissaris op voordracht van de gemeentelijke aandeelhouders	Juli 2015	-		●			
de heer em. prof. ir. J.C. (Hans) van Dijk Commissaris op voordracht van de Provincie Limburg	Januari 2016	-			●		

● Jaar van aftreden, met mogelijkheid tot herbenoeming.
● Jaar van aftreden, herbenoeming niet mogelijk vanwege versreken 2e termijn.

Ten behoeve van de gewenste continuïteit zal de komende jaren middels het toepassen van variabele benoemingstermijnen aandacht besteed worden aan een gespreid, evenwichtig verloop binnen de Raad.

Op 13 april 2017 heeft er een wettelijke herinstructie van een evenwichtige zetelverdeling tussen mannen en vrouwen in de top van het bedrijfsleven plaatsgevonden. Het aantal zetels in de RvC en het bestuur van grote naamloze en besloten vennootschappen dient ten minste voor 30% te worden bezet door vrouwen en ten minste voor 30% door mannen. Per 31 december 2017 bestaat de RvC van WML uit 3 mannen en 2 vrouwen. De vennootschap wordt bestuurd door een vrouwelijke directeur.

Werkzaamheden van de Raad

De Raad heeft in 2017 zes keer vergaderd om met de directeur diverse onderwerpen te bespreken.

Op de agenda stonden de jaarlijks terugkerende onderwerpen: de jaarrekening en het accountantsverslag 2016, het bedrijfsverslag 2016, de analyse van de benchmark 2016, de kwartaal- en halfjaarrapportages 2017, de management letter 2017 van de accountant en de meerjarennota 2018-2022 met bijbehorend tariefvoorstel 2018.

Ook zijn behandeld: de verantwoording van het directiebudget 2016, de analyse van de continue medewerkerstevredenheidmeting 2016, het treasury jaarplan 2017, het auditplan 2017, de vaststelling van het directiebudget 2018, de eindrapportage en decharge van het Programma Procesautomatisering, het margebeleid, de actualisatie van de procuratieregeling, de fraudenotitie 2017 en de vaststelling van het WML-breed budget 2018.

Tevens stonden op de agenda: de voorstellen aan de AvA tot vaststelling van de Algemene Voorwaarden Proceswater, herbenoeming van de heer Bonnema tot commissaris van WML en verlenging van de opdracht aan de externe accountant.

Daarnaast zijn de ontwikkelingen ten aanzien van de samenwerking in de waterketen onderwerp van beraadslaging geweest. De RvC is op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen ten aanzien van de concretisering van de duurzaamheidsambitie van WML door middel van windenergie en de Raad heeft in het kader van de herijking van de Missie, Visie en Doelstellingen stil gestaan bij relevante trends, externe ontwikkelingen en thema's als waterkwaliteit, klantwensen en dienstverlening. In december heeft de RvC een bezoek gebracht aan KWR, het onderzoeksinstituut van de drinkwatersector. Met deskundigen is onder andere gesproken over toekomstscenario's, circulaire economie en de gevolgen van de energietransitie voor de drinkwatersector.

De RvC is op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen inzake het oordeel van de Inspectie Leefomgeving en Transport over de totstandkoming van de drinkwatertarieven 2016. Dit onderwerp is eveneens besproken met de AvA. Met de AvA is daarnaast gesproken over het verbeterplan naar aanleiding van de benchmark 2015 en over de kostenstijging als gevolg van het door gemeenten beëindigen van de collectieve regeling die bij werken of werkzaamheden door of in opdracht van gemeenten de daaraan verbonden kosten voor het verleggen van leidingen in beginsel op basis van 50%-50% toewijst aan de gemeente en het nutsbedrijf.

In het jaarlijkse overleg met de Ondernemingsraad is, naast de algemene gang van zaken, gesproken over de economische en arbeidsmarktontwikkelingen in de regio en de impact voor WML.

De RvC heeft de herziening van de Corporate Governance Code (2016) besproken en bijbehorende actualisatie van het 'Reglement Bestuur en Toezicht NV Waterleiding Maatschappij Limburg' vastgesteld. Eind 2017 heeft de RvC een zelfevaluatie uitgevoerd. De Raad heeft in deze evaluatie gereflecteerd op de in 2016 geformuleerde actiepunten en voornemens. Tevens zijn de algemene gang van zaken tijdens en in de voorbereiding van de RvC-vergaderingen, het functioneren van de commissies, de aanwezige kennis en kunde van de commissarissen en de interactie met de directeur, de leden van het managementteam, de Ondernemingsraad en de AvA aan de orde gekomen. De Raad heeft afspraken gemaakt over het gewenste vervolg op de evaluatie.

De RvC heeft twee permanente subcommissies: de auditcommissie en de bezoldiging-, selectie- en benoemingscommissie. Voor beide commissies is een reglement opgesteld.

Auditcommissie

De auditcommissie bestond in 2017 uit de heren mr. J. (Hans) Verwijlen, tevens voorzitter van de commissie, en em. prof. ir. J.C. (Hans) van Dijk. De commissie heeft in 2017 vier keer vergaderd. Deze vergaderingen zijn gewijd aan het adviseren van de RvC over de jaarrekening en het accountantsverslag 2016, het bedrijfsverslag 2016, de kwartaal- en halfjaarrapportages 2017, de management letter 2017 en de meerjarennota 2018-2022 met bijbehorend tariefvoorstel 2018. Tevens heeft de commissie de RvC geadviseerd over de verantwoording van het directiebudget 2016, het treasury jaarplan 2017, het auditplan 2017, de verlenging van de opdracht aan de externe accountant en de vaststelling van het directiebudget 2018. Ook heeft de commissie gesproken over de ontwikkelingen inzake het oordeel van de Inspectie Leefomgeving en Transport over de totstandkoming van de drinkwatertarieven 2016 en over de kostenstijging als gevolg van het door gemeenten beëindigen van de collectieve regeling die bij werken of werkzaamheden door of in opdracht van gemeenten de daaraan verbonden kosten voor het verleggen van leidingen in beginsel op basis van 50%-50% toewijst aan de gemeente en het nutsbedrijf.

Bezoldiging-, selectie- en benoemingscommissie

De bezoldiging-, selectie- en benoemingscommissie bestond in 2017 uit mevrouw dr. T.P. (Petra) Dassen-Housen, tevens voorzitter van de commissie, en de heer ing. K. (Kor) Bonnema. De commissie heeft in 2017 twee keer vergaderd. Deze vergaderingen zijn onder meer gewijd aan het adviseren van de RvC over de beoordeling van het functioneren van de directeur in 2016 en de prestatieafspraken van de directeur voor 2018. De bezoldiging-, selectie- en benoemingscommissie heeft begin 2017 een beoordelingsgesprek gevoerd met de directeur.

Raad van Commissarissen NV WML per 31 december 2017

De leden van de Raad zijn allen onafhankelijk in de zin van de Corporate Governance Code.

De heer ing. K. (Kor) Bonnema - voorzitter (58, Nederlandse nationaliteit)

Aanwezigheidspercentage vergaderingen RvC NV WML: 100%

Hoofdfunctie: *Directeur/bestuurder Schunck*

Nevenfuncties:

- Voorzitter Raad van Commissarissen Wonen Zuid
- Lid Raad van Toezicht Werkbedrijf gemeente Landgraaf
- Programmadirecteur Arbeidsmarkt en Economie Zuid-Limburg

Mevrouw dr. T.P. (Petra) Dassen-Housen - secretaris en vice voorzitter (45, Nederlandse nationaliteit)

Aanwezigheidspercentage vergaderingen RvC NV WML: 83% (1 vergadering afwezig)

Hoofdfunctie: *Burgemeester gemeente Beesel*

Nevenfuncties:

- Bestuurslid Coöperatie Verbindend Leiden
- Voorzitter Stichting Jeugdcultuurfonds Limburg
- Lid Comité van Aanbeveling Stichting Vrienden van Tijs
- Lid Bestuur Stichting Wens in beweging
- Lid Algemeen Bestuur Stichting Limburgs Landschap
- Lid adviescommissie Kansfonds
- Lid Comité van aanbeveling Project Jeugdbibliotheek Rojava
- Lid Raad van Toezicht Philharmonie Zuid-Nederland

Mevrouw mr. M.P.V. (May) van de Kerkhof (50, Nederlandse nationaliteit)

Aanwezigheidspercentage vergaderingen RvC NV WML: 100%

Hoofdfunctie: *Sectormanager Verkeer & Vervoer Centraal Bureau Statistiek*

Nevenfuncties: -

De heer mr. J. (Hans) Verwijlen (64, Nederlandse nationaliteit)

Aanwezigheidspercentage vergaderingen RvC NV WML: 83% (1 vergadering afwezig)

Hoofdfunctie: *Voorzitter Raad van Bestuur MTB Regio Maastricht NV*

Nevenfuncties:

- Lid Raad van Commissarissen ZOWonen Sittard
- Secretaris Stichting Immens

De heer em. prof. ir. J.C. (Hans) van Dijk (63, Nederlandse nationaliteit)

Aanwezigheidspercentage vergaderingen RvC NV WML: 100%

Hoofdfunctie: *Directeur/eigenaar VanDijkConsulting VOF*

Nevenfuncties:

- Lid Raad van Commissarissen Oasen NV
- Emeritus-hoogleraar TUD

Samenstelling auditcommissie per 31 december 2017

De heer mr. J. Verwijlen - voorzitter commissie

De heer em. prof. ir. J.C. van Dijk - lid commissie

Samenstelling bezoldiging-, selectie- en benoemingscommissie per 31 december 2017

Mevrouw dr. T.P. Dassen-Housen - voorzitter commissie

De heer ing. K. Bonnema - lid commissie

